Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...этэмнай 1921 оной ...абриин 21-һээ гарана | № 226 (13715) | 1974 оной сентябриин 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ТРАКТОРИСТНУУДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ!

...ЯК» КОЛХОЗ 3108 ГЕКТАР, «ГИГАНТ» КОЛХОЗ 1612 ГЕКТАР НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛЖА, УЯЛГААЯ ҮЛҮҮЛЭЭ

...ЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРӨӨБДИ

...ГАТАЙ. (Телефоноор ...). Колхозоймнай механи... ...уд энэ жэлдэ 2000 гек... ...марай паар хахалха ...сентябриин 25 хүрэтэр ...гектар болгохо гэһэн ...абаад, республикынгаа ..., совхозуудай тракто... ...дые социалис мүры... ...уриһан байгаа. Тиихэдээ ...тар намарай паарта ми... ...утэгжүүлгэ оруулхаар ... һэн.

...ан энэ уялгаяа механи... ...уднай үлүүлэн дүүргээ ...тайгаар элидхэнэбди. ...риин 25-да бүхыдөө ...гектар намарай паар хахалагдаа. Тэрэнэй 900 гектартань минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

Намарай паар хахалха хүдэлмэридэ механизаторнууднай хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэтэйгээр ажаллаба. Тракторист бүхэн үдэрэй даабарииие 130—140 процент дүүргэжэ ябаа. Энэ хүдэлмэридэ үдэр бүри 19—21 трактор табигдаһан байна.

Трактористнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Захар Веденинтов, Юрий Пискунов гэгшэд эрхимлэжэ, тус бүрэз 250 гектар хахалһан байна. Намарай паар хахалха түсэбөө 1-дэхи отделениин механизаторнууд ехээр үлүүлэн дүүргээ. Эдэнэр 1300 гектар хахалаа.

Д. БОЛОНЕВ,
«Маяк» колхозой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ Д. П. Болонев (баруун талаһаа) абаһан уялгаяа дүүргэһэнтэйнь механизаторнуудаа амаршалжа байна.

Р. ГАЯЗОВАЙ фото.

ЭМХИДХЭЛЭЙНЬ ХҮСЭН ЕХЭ

...этэ табан жэлэй то... ...лхы, дүрбэдэхи жэлэй ...хуряалгые үсөөхэн ...турша эрхим һайн ...тайгаар дүүргэхэ ту... ...Ростовско областиин ...заторнууд оронойн... ...ханизаторнуудта мэ... ...алдартай. Тэдэнэрэй ...һайн һайхан үүс... ...дэмжэжэ, ургаса ху... ...онсо шалгарһан ...рнуудай түрүү онол ар... ...адынгөө ажалда үр... ...хэрэглэхэ гэжэ «По... ...колхозой механиза... ...шиидэһэн, дэшэл... ...социалис уялгануудые ...абаһан тухайгаа ай... ...таряашадта мэ... ...гээшэ. Хэлэһэн ...бодото дээрэнь бэе... ...тула тус ажахын ...заторнууд үнгэрһэн ...хүн шэнгеэр орол... ...шадабари мэргэжэлээ ...шье шадаа гэжэ эн... ...тэмдэглэлтэй.

...беда» колхоз байгша ...4520 гектарта ороохо... ...тамалнуудые таринхай. ...тарияалангай үр... ...ронихон болзорто ху... ...тула механизато... ...лөөнэй улаан наран... ...һүнин тэн болотор ..., энэ харюусалга... ...лаа аймаг соогоо ту... ...дүүргэжэ шадаба.

...хуряалгада хүдэл... ...байһан 24 комбай... ...минутааршье һаа... ...тула ажахын ...лэгшэд болон мэр... ...зохисотой хэмжээ ...шадаа. Мүн комбайнуудһаа ороохо шэрэхэ автомашинануудай график тон наринаар зохёогдонхой, тэрэнэй дүүргэлтые таряанай тоогуудые даагшад, тракторно-таряан ажалай бригаданууд тон наринаар шалгажа байдаг юм.

Тус ажахын ахамад агроном Виктор Максимович Арсентьевтэй уулзажа, таряа хуряалгын хэр ябажа байһан тухай һонирхоходомнай, тэрэ манда иигэжэ мэдүүлбэ:

— Механизаторнууднай социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула габшагай бэрхээр ажаллана. Тракторно-таряан ажалай бригаданууд дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй дүн таба хоноод лэ согсологдожо, илажа гараһан бригада, механизатор бүхэндэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдадаг, тэдэнэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг колхозой түб һууринда үргэгдэнэ. Иннокентий Дмитриевич Хлызовэй даадаг тракторно-таряан ажалай гурбадахи бригада ажахы соогоо түрүүлэн энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ дүүргээ. Ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ комбайнернууд манда яһала олон. Аймагай түрүү комбайнернуудай нэгэн Виктор Павлович Архипов өөрынгөө «СК-4» комбайнаар 6300 центнер таряа сохижо, абаһан социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Викторь Павловичай хүндэлэлдэ колхозой, аймагай центрнүүдтэ ажалай алдар солын туг хэдэн дахин үргэгдөө. Тэрэнэй туйлаһан амжалтаар аймагаймнай механизаторнууд омогорхохол ёһоороо омогорхоно. Аймагай Соведэй депутат, үнинэй комбайнер В. П. Фалилеев богонихон болзорто 5200 центнер ороохо хуряажа, мүрысөөндэ мүн лэ эрхимлэгшэдэй тоодо ябажа байнхай. Энэ нүхэрнай өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуу механизаторнуудта дамжуулан үгэдэг һайн заншалтай юм. Байгша оной таряа хуряалгада Василий Петрович залуушуулые ударидаба. Звенонуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Фалилеевэй хүбүүд мүн лэ шалгарна.

Ажахын механизаторнууд шэниисэеэ сентябриин 14-дэ хуряажа дүүргэһэн юм. Эндэхид энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ энэ һарын 19-дэ сүм түгэсхөөд, мүнөө үедэ хүршэ Бэшүүрэй совхозой таряашадта туһалжа байна.

Ороохо таряанай тогтуу ритай һайн ургаса хуряажа абаха гэбэл, намарай паар һайнаар элдүүрилэ гэһэн заабарииие Бага-Куналейн механизаторнууд баримталдаг заншалтай. Тус ажахы 1500 гектарта намарай паар хахалха түсэбтэй байбал. һаянай байдалаар тэдэнэр энээнээ 1000 гектарта хүргөөд байна. Намарай паар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ 13 трактор табигданхай. Энэ шухала ажалда дүй дүршэлтэй механизаторнууд табигданхай. Тэдэ хэд бэ гэбэл, Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордэнто механизатор Дмитрий Дмитриевич Смолин, Дмитрий Романович Смолин, Роман Петрович Синицын болон бусад болоно. Эндэ хэлэгдэһэн нүхэдүүд халаан бүриингөө даабарииие 140—150 процент дүүргэжэ, бусад соохоо онсо шалгарна. Механизаторнууд түсэбһөө гадуур 500 гектарта намарай паар элдүүрилхэ зорилго урдаа табинхай. Хүдэлгэгдэжэ байһан трактор бүхэнөө хоёр халаанда табижа, октябриин эхин болотор 2 мянган гектарта намарай паар элдүүрилхээр ажахын механизаторнууд хараална.

Тус ажахы таряа хуряалгые, поли дээрэхи һолоомо суглуулжа, фермэ, отарада зөөлгые, намарай паар хахалалгые жэгдэ ябуулна. һаянай байдалаар эндэ 800 гектарай һолоомон фермэнүүдтэ шэрэгдээ, 2000 гектар полиин һолоомон суглуулагданхай. Тракторно-таряан ажалай 3 бригадада 9 трактор табигданхай. Энэ шухала хүдэлмэриие Алексей Павлович Лобановай даадаг лугомелиоративна отряд бүтээнэ. Тус бригадыч гэшүүд бухы һолоомоёо малай байрада октябриин тэнгээр шэрэжэ дүүргэхэ зорилготой юм.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.
Бэшүүрэй аймаг.

УЯЛГА ДҮҮРГЭГДЭЭ

ЗАГАРАЙ. (Телефоноор абтаба). Намарай паар хахалха түсэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэхэ, бүхыдөө 1500 гектарта хүргэхэ гэһэн уялгаяа колхозоймнай механизаторнууд сентябриин 23-да дүүргээд, һүүлэй мэдээгээр 1612 гектар элдүүрилээд байна. Энэ хүдэлмэреэ саашань үргэлжэлүүлжэ, сентябриин 29 хүрэтэр хамтадаа 2000 гектар намарай паартай болохобди.

Республикынгаа колхоз, совхозуудай механизаторнуудай үмэнэ абаһан уялгаяа бэелүүлхэ мүрысөөндэ тракторист Захар Григорьевич Шитин эрхимлэжэ, мүнөө 255 гектар хахалаад байна. Мүн тракторист Бальзик Низамеевич Низамеев 247 гектар хахалаад, түрүү зэргэдэ ябана. Эдэ трактористнууд 300—300 гектар хахалха уялгаяа дүүргэхээр.

Газар хахалха хүдэлмэридэ үдэртөө дунда зэргээр 16 агрегат ябуулагдана. Трактористнууд бүхыдөө үдэрэйнгөө даабарииие үлүүлнэ. Хүдэлмэриинь шанар һайн.

В. ХУСАИНОВ
«Гигант» колхозой парткомой секретарь.

БУРЯАДАЙ БАЛЕДЭЙ ИСКУССТВЫН ҮДЭРНҮҮД—ЯХАДТА

Яхадай АССР. Якутск хото (телеграфаар абтаба).

Якутск хотодо сентябриин 20-һоо Буряадай АССР-эй баледэй искусствын үдэрнүүд эхилбэ. Энэл үдэр Яхадай АССР-эй соёлой министрэй орлогшо В. А. Босиковой «Искусствануудай хани барисаан — арадуудай хани барисаан» гэһэн статья республиканска «Кыым», «Социалистическая Якутия» гэжэ газетэнүүдтэ тунхаглагдаа. Тус статья дотороо яхад болон буряад арадуудай хоорондохи хани харилсаан тухай, Совет засагай үедэ тэрэ харилсаанай улам бэхижэһэн тухай хэлэгдэнэ.

Аха дүү совет арадуудай хоорондохи хани нүхэсэлэй бэхижэлгэдэ театральна искусство онсо габьяатай. Якутск хотодо эхилһэн Буряадай баледэй искусствын үдэрнүүд энэнииень эли бодо гэршэлнэ. Буряадай баледэй искусствын үдэрнүүдые нээхэдээ, Яхадай АССР-эй соёлой министр Е. Н. Васильев иигэжэ хэлээ

— Буряадай оюун бэлигтэй, уян нугархай хатаршадай манайда айлшалһан ушар хадаа арадуудай хоорондохи хани барисаанай бэхижэжэ байһанай, мүн аха дүү арадуудай искусствын улам түргэнөөр һалбаран хүгжэһэнэй, бэе бэедээ танил дүтэрхы болоһоной гэршэ.

РСФСР-эй габьяата, Яхадай АССР-эй арадай артистка, Яхадай баледэй хатаршан Евдокия Степанова амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, буряад нүхэдтөө амжалта хүсөө. Манай театрай бүхы артистнар, мүн республикын ажалшад Буряадай баледэй хатаршадай айлшалжа ерэхые ехэтэ хүлеэгээ һэн гэжэ тэмдэглээ.

Буряад артистнарай манайда ерэлгэ Яхадай культурна ажабайдалда үнэхөөрөөшье ехэ удха шанартай.

Буряадай Ленинэй ордэнто оперо ба баледэй театрай директор Д. Ш. Яхунаев харюугай үгэ хэлэхэдээ театрайнгаа ажабайдалтай, мэдээжэ артистнарай хараа түсэбүүдтэй танилсуулаа.

Һүүлээрнь композиторнууд Л. Книппер Б. Ямпилов хоёрой «Агуу гоохон Ангара дүүхэй» гэжэ балет табижа, олон тоото харагшадые ехэтэ һонирхуулаа, магтаал һайшаалда хүртөө. Ангара дүүхэйн партида СССР-эй арадай артистка Л. Сахьянова. Енисейн партида артист А. Павленко, Байгалай партида артист А. Сыдыкбаев, Хара Шуурганай партида РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев гэгшэд хатаржа, харагшадай зүрхэ сэдьхэл баясуулаа.

«Ангара дүүхэй Енисей хоёрой хатар наадые һанаа амархан хаража болохогүй. Юуб гэхэдэ, эндэ залуу хоёрой инаг дуран, гуниглал дууһан бии гээшэ. Л. Сахьяновагай бэеын хүдэлсые, уян нугархай гарнуудыень харахадаа, сэдьхэлээ уярха, гоёшоон һайхашааха ушартай һуугаабди» гэжэ Яхадай АССР-эй габьяата артистка, республикын Ойунскийн нэрэмжэтэ шангай лауреат Наталья Христофорова шэнжэлхы статья дотороо бэшэнэ. Республиканска газетэдэ тунхаглагдаһан үшөө нэгэ шэнжэлэл уншанабди. «Буряадай хатаршад һүрэхэ собхорходоо одоо шадамар бэрхэнүүд, габшагай гаһуур байна. Баледэй бүхы нюуса һайн мэдэнэ, тиимэһээ нюдэндэ илдамханаар харагдана» гэжэ СССР-эй композиторнуудай холбооной гэшүүн Николай Берестов бэшэнэ.

Буряадай хатаршад манайда ерэхэдээ, үнэхөөрөөшье эрхим һайн зүжэгүүдээ асараа. Буряад артистнарые манайхин хани халуунаар угтаа. Үльгэрэймнай баатар Олонхо гэгшын газар дээгүүр айлшалжа, һонирхолтой гоё зүжэг наада харуулһаниинь хэзээдэшье мартагдахагүй. хани нүхэсэлэймнай мүнхэ байһаниие элеэр гэршэлнэ.

Сентябриин 21-дэ айлшаднай П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэжэ балет харуулаа. Гол партинуудтань СССР-эй арадай артистка Л. Сахьянова, артист А. Павленко, Б. Васильев гэгшэд хатарһан байна. Мүн Екатерина Самбуевада. Лариса Протасовада, Юрий Муруевта харагшад нилээд удаан альга ташажа, сценэ дээрэ үшөө дахин гарахыень гуйһан юм.

Сентябриин 22-то А. Хачатурянай «Спартак» гэжэ балет табижа. хүн зониие баясуулаа. Гол партинуудтань артистнар Ганженко, Павленко, Е. Самбуева гэгшэд хатараа. РСФСР-эй габьяата артистка Ольга Коротковагай хатар наадые харагшад илангаяа һайшаажа, альга ташалган нилээд удаан замхаагүй. Мүн бусадшье артистнар баяр баясхаланда хүртөө. Бүхы спектакльнуудтань хүн зон олоор ерэһэн байна.

Гадна СССР-эй арадай артист Л. Линховоиной манайда айлшалжа ерэхые ехэтэ хүлеэнэбди. Буряадай баледэй искусствын үдэрнүүд үргэлжэлһөөр.

И. ИВАНОВ,
Яхадай АССР-эй «Кыым» газетын соёлой таһагые даагша.

...рдино-Балкарай АССР-эй ...нска районой ...довой горец" колхоз

...РУЗАШАДАЙ ЗВЕНОНУУДЫЕ ...АГШАД НҮХЭД

...сланби КАРДАНОВТА, ...Музабир ТХАКАХОВТО

..., нүхэдүүд!

...вой горец» гэжэ колхозой механизаторнууд-ку... ...кукурузын баян ургаса туйлаад, тэрэниие ху... ...дэ техникэеэ үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглалгын ...ээ харуулаа гэһэн мэдээсэлыетнай сэдьхэлээ ...уншабаб. Кукуруза хуряадаг «Херсонец-7» ...ан комбайниие 23 часай турша соо таһалгаряа... ...гэжэ, 83 гектар талмай дээрэһээ арба мянга ...тнер кукурузын буурсагуудые, 19 мянган цент... ...йбша гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряан абаһан бай... ...хуряалгын агре гадай бүтээхэ нормые гурба ...угаар үлүүлнэ. Кукуруза хуряалгын үедэ хан... ...бүтээсэ онсо гайхамшаг туйлалта болоно.

...о-Балкарай түрүү кукурузашад хэдэн жэлэй ...кукурузын баян ургаса абахын түлөө мүрысөө... ...эд боложо, габшагай ажалай жэшээ харуул... ...уза гээшэ эрхим ороохон, малай шэмэтэй тэ... ...ю. Тиимэһээ тэрэнэй элбэг баян ургаса абалга ...шухала удха шанартай байна.

...туйлаһан гайхамшаг үрэ дүнгүүдһээ харахада, ...механизаторнуудай алдарта гвардиин ажалай ..., технико ашаглалгын талаар тэдэнэй шудал... ...дабари — хүдөө ажахын үмэнэхи ехэ зорил... ...амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ эшэ нүхэсэл бо...

...ехэ илалта туйлаһантайтнай дашарамдуулан, ...танадые үнэн зүрх энһөө амаршалнаб! Танай дүй ...ороохо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуу... ...ехээр үйлэдбэрилэн абахын түлөө, түсэбтэ та... ...даабаринуудые дүүргэхын түлөө кукурузаша... ...ис мүрысөөндэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ гэжэ

...ажахын намарай хүдэлмэри амжалтатайгаар ...1975 ондо, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй ...ургаса абахыетнай танай звенонуудта, «Тру... ...» колхозой бүхы ажалшадта хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

КПСС-эй ЦК-гай ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ

Хүндэтэ Леонид Ильич! Ростовско областиин «Московский» совхозой таряа хуряалгын мастернуудта, тэрэшэлэн Волгоградска областиин Ленинэй ордэнто «Волго-Дон» гэжэ совхозой трактористнуудта Танай эльгээһэн амаршалгын халуун үгэнүүд Кабардино-Балкарай колхозууд ба совхозуудай кукурузашадай дунда социалис мүрысөөнэй ехэ дэбжэлтэ үүсхээ. Республикын ажахынуудта кукурузын баян ургаса абтаба. Мүнөө үеын эндэхи олон колхоз, совхозууд энэ ургамалаа хуряажа эхилэнхэй.

Баксанска районой «Трудовой горец» гэжэ колхозой механизаторнууд - кукурузашад түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые габшагай ажалаараа тэмдэглэхэ гэжэ оролдон, нёдондонойхиһоо дутуугүй, үндэр баян ургаса туйлаад, 700 гектарай габүриһөө 70,4 центнер кукуруза хуряажа абаа.

Колхозой ажалшад таряа хуряалгын мастернуудай патриотическа жэшээе халан абажа, ехэ таймайн — 1.200 гектарай кукуруза нёдондонойхиһоо хоёр дахин түргэнөөр хуряаха, 50 мянган центнерһээ бага бэшэ эрхим үрэһэн болохо кукуруза Эхэ оронойнгоо амбаарта тушааха гэжэ шиидэһэн юм.

Ороохон болгогдохо кукурузаяа сентябриин 14-дэ үргэлжэ дээрэнь хуряажа захалаа һэмди. Манай хоёр звено хоорондоо мүрысэн, хуряалгын түрүүшын үдэр 23 часай турша соо таһалгаряагүй хүдэлмэрилэн, кукуруза хуряаха «Херсонец-7» гэжэ 6 комбайнаар 83 гектар талмайн кукуруза хуряажа, 10.158 центнер буурсаг, комбайн бүриин 1.700 шахуу центнер гэхэ гү, али гектарай 122 центнер буурсаг суглуулһан байна. Тэрээнһээ гадна, силос болохо 19.300 центнер кукурузын эшэ набша абтаа. Хуряалгын агрегадай бүтээхэ нормонууд, дундуур абабал, 3 дахин шахуу үлүүлэн дүүргэгдээ.

Колхозой бүхы механизаторнууд кукуруза хуряалгын түргэн темпые буурууланггүй. комбайн, трактор, автомобиль бүхэнөө үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглан, хуряалгын үедэ гээлтэ хоролто тохёолдуулхагүй, социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ, бүхы талмайн, гектар бүриһөө үрэһэн болохо 75 центнерһээ бага бэшэ ургаса суглуулжа абахаар шиидэнхэй.

Хүдөө ажахынгаа бүхы хүдэлмэриие хаһа саг сооһь дүүргэхэ, 1975 ондо баян ургаса хангаха, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаха, ажалай шэнэ амжалтануудаар Эхэ оронoo баярлуулхабди гэжэ КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедые, хүндэтэ Леонид Ильич, Таниие найдуулнабди.

«Трудовой горец» колхозой механизатор-кукурузашадай

даалгабаряар — звенонуудые даагшад Асланби КАРДАНОВ, Музабир ТХАКАХОВ.

Украин уран зохёолой үдэрнүүд

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ

Украин уран зохёолой үдэрнүүд Буряад орондомнай үргэлжэлһөөр.

Украин айлшад уржадэр Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто ошожо, республикымнай түрүүшын гигантын хүдэлмэришэдтэй уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаба, уран шүлэгүүдээ уншаба. Энэ уулзалга тухай украин делегациие толгойлогшо **Ростислав Андреевич Братунь** иигэжэ хөөрэнэ:

— Танай түрүүшын эгээл томо заводтой танилсахада, ехэ һонин байгаа. Энэ заводые барилсаһан, һууриень табилсаһан хүнүүд тэндэ ажаллана. Тиимэ баатар хүнүүд тухай зохёолнуудые бэшэхэ хэрэгтэй гэжэ би һананаб. Манай буряад нүхэд —уран зохёолшод энэ хэрэгые урагшатайгаар ябуулна.

Удаань прибор-бүтээлгын заводто айлшад ошоо. Тэндэ хани халуун уулзалга болоо.

Мүн уржадэр А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ интернациональна хани барисаанай үдэшэ болобо.

ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь **В. С. Тимашов** украин, буряад арадуудай хоорондохи хани барисаанда зорюулагдаһан үдэшые нээбэ.

Удаань украин делегациие толгойлогшо, Львовско уран зохёолшодой организациин харюусалгата секретарь поэт **Ростислав Братунь** ендэртэ гаража, хани халуун амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэ:

— Украиныя баян талаһаа номин Байгалай эрьеынхидтэ халуун амар мэндые асарааб. Танай дайдаар ябахадаа, Карпадай хаданууды, Свитязь нуурайнгаа уһые, сэнхир уужам талаяа харанабди.

Ленинскэ национальна политикын, агуу Октябриин мандаһанай ашаар энэ хани барисаан мүндэлөө, батажан бэхижээ. Арадуудай хани барисаан — уран зохёолнуудай хани барисаан. Энэ хани барисаамнай дайнай гал дүлэн соогуур шэрээгдэн батажаа. Буряад арадай баатар хүбүүн, Украиные фашистнуудһаа сүлөөлэлсэһэн сэрэгшэ, Советскэ Союзай Герой Владимир Бузинаевич Борсоевой хүүр Львов хотодохи Алдар солын добуунда хадагалаастай.

...Удаань Р. А. Братунь В. Б. Борсоевой хүүр дээрэһээ абтаһан шоройтой патрониие ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашовто барюулба.

В. С. Тимашов харюугай үгэ хэлэжэ, Эхэ оронoo хамгаалан, баатарай үхэлөөр унаһан эсэгэнэр, аханарайнгаа дурасхаалые үнэн сэхээр сахижа, тэдэнэй нэрэдэ хүрэхэ хүнүүд болохобди гэжэ Буряад ороной залуушуулай зүгһөө найдуулба.

Мүн Р. А. Братунь Украиныя классик Леся Украинкын дүрые А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор **Ю. А. Хараевта** барюулба.

Энэ үдэшэ дээрэ Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой залуу хүдэлмэришэн **Анатолий Ильин,** Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентка **Таисия Базарова** гэгшэд үгэ хэлэжэ, украин уран зохёолшодые хани халуунаар амаршалба.

Удаань украин уран зохёолшод, поэдүүд **Пётр Осадчук, Юрий Ярмыш, Пётр Мах, Александр Богачук** үгэ абажа. Буряад орондо хүндэ ямбатайгаар айлшалжа байһан, Улаан-Үдэ хототой, промышленна предприятинуудтай танилсаһан тухайгаа тобшохоноор хөөрэһэнэйнгөө һүүлээр уран шүлэгүүдээ уншажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба.

Һүүлээрнь ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашов айлшадтаа дурасхаалта бэлэгүүдые барюулба.

Энэ интернациональна хани барисаанай үдэшэдэ КПСС-эй обкомой соёлой таһагые даагша **Д. Т. Цыремпилов,** олониитын түлөөлэгшэд, уран зохёолшод, залуушуул олоороо хабаадалсаа.

Удаань айлшаднай «Буряад оромнай дуулана» гэһэн кинофильм һонирхон хараа.

* * *

Үсэгэлдэр украин уран зохёолшод КПСС-эй Буряадай обкомдо ошожо, республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба.

КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** Буряадай АССР-эй хүгжэлтэ, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай тобшохоноор айлшадтаа хөөрэжэ үгэбэ. Мүн айлшадай ошохоёо байһан Сэлэнгын, Хяагтын аймагууд тухай хөөрэбэ.

Украиныя уран зохёолшодой делегациие толгойлогшо **Р. А. Братунь** харюугай үгэ хэлэжэ, Буряад ороной хүгжэлтөөр һонирхоһон, баясаһан, омогорхоһон тухайгаа мэдүүлбэ.

КПСС-эй обкомой хүдэлмэрилэгшэд айлшадтаа дурасхаалта бэлэгүүдые барюулба.

Аяар холын Украинаһаа ерэһэн уран зохёолшоднай Сэлэнгын, Хяагтын аймагуудта айлшалхаяа мордэбо.

Украин уран зохёолшод хоёр үдэрэй туршада Сэлэнгын, Хяагтын аймагуудай ажахынуудтай танилсажа, ажалшадтай уулзаха, шэнэ зохёолнуудтаяа танилсуулха байна. Тэдэнэр шулуун нүүрһэнэй «Гусиноозёрская» уурхайда, Галуута-Нуурай ГРЭС-тэ ошожо, тэндэ ажаллажа байһан хүнүүдтэй уулзаха.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Б. Борсоевой хүүр дээрэһээ абтаһан шоройтой патрон барюулагдажа байна.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

Советүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАТУУДАЙ ХУБИТА ЕХЭ

Байгша оной эхеэр манай Кабанскын аймагай хүдөөгэй ажалшад партиингаа Центральна Комитедэй Хандалгада харюу болгон, газар тариаланай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндөө мяха, һү, нооһо, гаряа, хартаабха, овощ ехээр худалдаха гэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула аймагай ажахынуудаар ехэ юумэн хэгдээ.

Үбэл, хабарай үедэ сабшалан, полиин ургаса дээшэлүүлхэ талаар аймаг дотор шухала хэмжээнүүд абтаа. Аймагай совхозууд газар дээрэ урда урданайхиһаа ехэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаа, уһалаа, сэбэрлээ, хабарай тарилга саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргөө, ургасын хойноһоо һайн харууһалга хээ.

Иимэ хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар совхозуудаймнай сабшалан, поли дээрэ муу бэшэ ургаса гараа. Ургууһан ургасаяа саг болзортонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха тон шухала зорилго гараа һэн. Тиимэһээ аймагай Совет, тэрэнэй гүйсэдком, хүдөө ажахын управлени, саг үргэлжын комиссинууд, сельсоведүүд, депутадууд тэндэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулаа юм.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ асуудал аймагай, сельскэ, поселково Советүүдэй сесси, тэдэнэй гүйсэдкомуудай заседани дээрэ ходо харагдажа, хэлсэгдэжэ, шухала хэмжээнүүд абтажа байһан юм. Аймагай болон сельскэ Советүүдэй олонхи депутадууд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри хүтэлбэрилһэн, өөһэдөө хабаадаһан байха.

Жэшээ болгон Кабанскын сельскэ Советые абаад үзэе. Тус Советэй гүйсэдком, хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комисси тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин ябаса заседани дээрэ ходо хаража, звено даагшадай, бригадирнуудай, хүн зоной эрилтэ хангаха эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнадаг һэн. Отделени, бригада, звено бүхэндэ шахуу депутадуудай болон арадай хинагшадай постнууд байгуулагдаад, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин шанар саг үргэлжэ шалгажа, ажалшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байдаг байгаа.

Байгалай совхозой А. Н. Ипатьевай хүтэлбэрилдэг Нюкскэ бригадын звенодо аймагай Советэй депутат, Ажалай Улаан Тугай орденто Иван Иванович Ипатов һүри сомодог түхеэрэлгэдэ хүдэлхэ зуураа, депутадуудай пост толгойлоо юм. Тэрэ бүлэг үбһэ бэлэдхэгшэдэй дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа, үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлгөө, сабшалангынь һайн шанартайгаар хуряагдаа.

«Үбһэ хуряалгын үедэ нэгэшье час һаатажа болохогүй» гэһэн уряа гаргаад, депутадуудай постые хүтэлбэрилэгшэ И. И. Ипатов звеногойхидоо дахуулаад, өөрөө бүгэдэндэ ульгэр жэшээ харуулаа. Тиин звено августын 24-дэ үбһэ абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, 3600 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхээ. Мүн Леонид Петрович Залуцкий, Степан Ильич Серебренников гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд баһал август һарын тэнгээр үбһэ хуряаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ юм. Тиихэдэ комбайнернууд Н. Р. Дорохов, В. П. Елизов гэгшэд ойрын сагта тус тустаа 130—140 гектар силосэй ургамалнуудые хуряагаа.

Нютагай Советүүдэй депутадууд Георгий Николаевич Шевелев, Василий Михайлович Карпов гэгшэд тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлдэг хүнүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ходо ябуулжа байгаа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ, өөһэдөө жэшээтэ һайнаар хүдэлөө. Закалтус тосхондохи Александр Прокопьевич Березовскиин хүтэлбэрилдэг депутадуудай пост үбһэ тэжээл ехээр, һайн шанартайгаар хуряаха талаар ехэхэн хэмжээ абаһан байха.

Энэ жэл Байгалай совхоз 41.620 центнер үбһэ абаха түсэбтэй байгаа. Сентябриин 1-дэ совхозойхид 43.240 центнертэ хүргэжэ, түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэә һэн. Тиихэдэ сентябриин 16-най мэдээгээр аймагаймнай бүхы ажахынууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 98 процент дүүргээд байгаа. Энээндэнь нютагай Советүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай болон депутадуудай оруулһан хубита бага бэшэ.

Мүнөө аймагаймнай совхозууд тарианай талмайнгаа ерээд процент хуряагаад байна. Таряа хуряалга дээрэ нютагай Советүүдэй депутадууд эрхим һайнаар хүдэлжэ, хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Бригада, отделени, тоог, агрегат дээгүүр депутадуудай, арадай хинагшадай постнууд байгуулагдаа. Тэдэнэр хуряалгын хүдэлмэриин шанар, тоог, складуудта ороһон таряа шалгажа, шухала хэмжээ абажа байнад. Аймагай Советэй гүйсэдкомой дэргэдэ хуряалгын асуудалаар дары хэмжээ абажа байха депутадуудһаа бүридэһэн тусхай комисси, автомашинануудые зүбөөр хубааажа, ямараар хүдэлдэгынь шалгажа, хүтэлбэрилжэ байха диспетчерскэ албан хүдэлнэ.

Байгалай совхозой комбайнер, нютагай Советэй депутат Александр Николаевич Пнев ажахы соогоо түрүүлэн «мянгатан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Сельскэ Советүүдэй депутадууд Байгалай совхозой отделениие даагшанар Сергей Алексеевич Залуцкий ба Иван Александрович Карпов таряа хуряалгын хүдэлмэри шадамар бэрхээр хүтэлбэрилээ. Тэдэ хоёр хүтэлбэрилэгшэд тушаалайнгаа хажуугаар, эрхим агитаторнууд мүн.

Аймагай болон сельскэ, посёлково Советүүдэй гүйсэдкомууд ажахынуудта автомашина, таряа хуряалга дээрэ хүдэлхэ хүнүүдые ябуулха талаар ехэхэн юумэ хээ. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй дэргэдэ тусхай оньһожоруулагдаһан звено байгуулагдаа һэн. Тэрэ звено тэжээл бэлэдхэлгын үедэ 400 тонно үбһэ һүрилөө. Мүнөө һолоомо суглуулжа байнхай. Тиихэдэ тэндэхи хоёрдохи звенонь намарай паар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргахадань ажахынуудта туһална.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байха хүнүүдэй эрилтэ гүйсэд хангаха талаар нютагай Советүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд ехэхэн оролдолго гаргаа. Хүдөөгэй магазинууд, фельдшерскэ пунктнууд, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаанууд ажалаа поли дээрэ хүдэлжэ байгаа хүнүүдтэ таарамжатайгаар эмхидхээ. Аймагай библиотекэ бүхэндэ номой выставкэ хэгдээд, полевой стан, поли дээгүүр ябажа байдаг. Тэндэнь түрүү дүй дүршэл тухай номууд суглуулагданхай.

Хүдөөгэй культурын байшангай, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд полевой стан, тоог, комбайнын агрегат дээгүүр ябажа, элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэнэ, «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргана. «Мүнөөдэр хэн түрүүлнэб», «Совхозой поли дээрэһээ мэдээсэл» гэһэн стендүүдые шэмэглэнэ. Кабанскын аймагай Колёсово, Шергинскэ, Большереченскэ тосхонуудай, хүдөөгэй соёлой байшангуудай дэргэдэ агитбригаданууд байгуулагдаад, зүжэг наада харуулна, ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулна.

Аймагаймнай ажахынууд мүнөө 15 мянган тонно үбһэ, 48 мянган тонно силос, 2 мянган тонно сенаж, 1000 тонно шахуу витамин ехэтэй ногооной гурил бэлэдхээ. Мүн таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлөөд байна. Энэ хадаа нютагай Советүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро ябуулһан эмхидхэлэй, политическэ ехэхэн хүдэлмэриин үрэ дүн гээшэ.

А. ДАНЬКО,
Кабанскын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

4.000 КИЛОГРАММДА ХҮРГЭХӨӨР

Дашима Гимниндармаевна Очировае танихагүй хүн бүхы Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажаһы дотор үгы ёһотой. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай үнинэй баян дүй дүршэлтэй һаалишадай нэгэн шуу. Һүүлэй арба гаран жэлэй туршада Дашима Очирова жэншэдгүй амжалта туйлажа, нэрэ солоёо дээрэ үргэһэн байна. Тэрэ жэлдээ үнеэн бүриһөө 2.900—3.400 килограмм һү абажа, сагаан эдеэ улам дэлбэрүүлнэ.

— Үнеэдээ тон зүбөөр харууһалаад, саг соонь һайнаар һаагаад байбал, һүн абтадаг лэ ёһотой юм. Хэрбээ тэжээлэй элбэг байбал, бүришье ехэ һүн абтаха гэжэ һанагшаб. Энэ жэлэй эхиндэ партиин райком соо эмхидхэгдэһэн һаалишадай суглаан дээрэ дүй дүршэл, ажал тухайгаа хэлэхэ үедөө энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дүрбэн мянган килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар социалис уялга абаа һэм, — гээд, Дашима Гимниндармаевна хөөрэнэ.

Үнеэн бүриһөө дүрбэн мянган килограмм һү абахаар зорилго хараалһан үнинэй һаалишан үнгэрһэн найман һарын туршада харууһалжа байһан бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 3.080 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ гансахан август һарада үнеэн бүриһөө 299 килограмм һү абажа шадаһан байна.

Намарай сентябрь һара дүүрэхэ дүтэлжэ, Дашима Очировагай абаһан зорилго бэелүүлэгдэхэ тээшээ улам ойртожо байнхай. Юрэдөө урид хэһэн ажалайнь дүнгүүдые согсолоод, багсаамжалжа үзэхэдэ, жэлэй дүүрэтэр мянгаад килограмм һү лаб абахал ха. Юуб гэхэдэ, үшөө гурбан һара үлүүтэй саг урдань байна бшуу.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ХАРТААБХА ОНЬҺОН АРГААР ХУРЯАГДАНА

ИВАНОВСКА область. «Пелгусовский» совхоздо иимэ туршалга хэгдэбэ. Тэжээл бэлэдхэдэг гурбан звеногой машинануудые нэгэдхэжэ, оньһожоруулагдаһан нэгэ отряд болгобо. Энээнэй ашаар машинанууд найдамтайгаар ашаглагдадаг болоо. Ингэжэ тэжээл бэлэдхэгшэдэй ажалай бүтээсэ гурба дахинһаа үлүүгээр дээшэлһэн байна.

Аша ехэтэй байһанаа харуулһан ажалай шэнэ эмхидхэл совхоздо хартаабха хуряалга дээрэ хэрэглэгдэнэ. Хуряалгын найман комбайнһаа, хартаабха малтадаг хоёр машинаһаа, мүн хартаабха илгаха, обоолхо бусадшье шухала техникэһээ бүридэһэн хүсэтэ отряд байгуулагдаа. Баһа хартаабха зөөхэ машина, тракторнууд отрядай мэдэлдэ үгтэнхэй.

Совхоз 410 гектар талмай дээрэһээ хартаабха хуряаха байна. Механизаторнууд энэ хүдэлмэри 20 үдэр соо дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхоздо групповой аргаар хартаабха хуряажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АМЖАЛТААРАА УРМАШААД БАЙХАДА...

Манай Энхэ-Талын һаалиин фермэ комсомол-залуушуулай фермэ юм. Эндэмнай һаалишадаар бүлтэ шахуу комсомол басагад хүдэлдэг. Үнгэрэгшэ жэл—табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ бидэнэр амжалтатайгаар хүдэлжэ, аймаг соогоо һайн дүнгүүдтэй гараа һэмди. Аймагай комсомол-залуушуулай фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үнгэрэгшэ жэлэй 6 һарын дүнгөөр түрүү һуури эзэлжэ, ВЛКСМ-эй райкомой үнэтэ шанда хүртэһэн байгаабди. Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэйбди.

Эдэ бүгэдэ бидэниие ажалай шэнэ амжалтануудта зоригжуулаа һэн. Тиин залуу басагаднай ажалдаа шармайн орожо, үнгэрэгшэ жэлдэ һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Мүн абаһан социалис уялгамнай амжалтатай дүүргэгдэһэн юм.

Мүнөө манай фермын коллектив үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ байна. Хамтадаа 400-гаад үнеэдэй байха хоёр дал, тугалнуудай нэгэ байра заһабарилагдажа байна. Байранууднай хуурай, дулаан байхынь тула бидэнэр ехэхэн оролдолго гаргана гээшэбди. Энэ намартаа манай фермэдэ тэжээл буйлуулха цех баригдажа, һаяар ашаглалгада орохо ёһотой.

Энэ жэлэй майн 13-да зуһаландаа зөөжэ, Сагаан-Арал гэжэ газарта малаа гаргаа һэмди. Нёдондо үнеэднай тэндэ бүхэли зун байжа, нилээд тобиржоо һэн. Теэд энэ жэл Ехэ-Хүдэриин һаалиин фермын үнеэд баһа тиишээ гаргагдажа, бэлшээримнай дуталдаһан байна. Тэрээн дээрэһээ боложо, зунай һарануудта һү абалга нёдондонойхиһоо багашаг байба. Тиибэ ябашье һаалишаднай энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабари дүүргэхэ.

Жэл соо фермымнай һаалишад хамта дээрээ 7.215 центнер һү һааха түсэбтэй юм. Үнгэрэгшэ найман һара соо хамтадаа 4785 центнер һүн абтаад байна. Түсэбэй ёһоор жэл соо үнеэн бүриһөө 1.850 килограмм һүн абтаха ёһотой аад, найман һара соо 1.333 килограмм һаагданхай. Жэл соо үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха уялгатайбди. Жэлэй дүүрэтэр түсэбтэ даабарияа, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжонууд бидэндэ бии.

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула манай фермын һаалишад, мал адуулагшад, бусад хүдэлмэрилэгшэд оролдосотойгоор ажаллана. Мал адуулагшад үнеэдээ үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гаргажа, һүни оройн болотор адуулна. Һаяын үдэрнүүдтэ үнеэдээ һайжаруулагдаһан бэлшээридэ адуулжа эхилхэбди. Тиихэдээ һү һаалимнай нилээд дээшэлхэ.

Фермымнай хүдэлмэришэдэй дунда ажалай түрүүшүүл олон юм. Комсомол басаган Александра Дамбаева тэдэнэй нэгэн болоно. Жэл соо 2200 килограмм һү нэгэ үнеэнһээ һааха социалис уялга абаһан юм. Тиин үнгэрэгшэ найман һара соо үнеэн бүриһөө 1808 килограмм һү һаагаад байна. Цырма Гумпылова найман һара соо үнеэнһээ 1.768 килограмм, Бальжит Дугарова 1702 килограмм үнеэн бүриһөө һаажа, түсэбтэ даабарияа бэелүүлхэ дүтэлэнхэй. Эдэ нүхэднай аймагай түрүү һаалишадай зэргэдэ оролсоод, мүрысөөнэй туг дээрэ үргэжэ ябана.

Фермэдэмнай дүршэлтэй мал адуулагшад ажалладаг. Доржи Бадмажапович Очиров арба гаран жэлдэ мал адуулагшаар хүдэлжэ байна. Мүн Доржи Цыреторович Улаханов баһал үнинэй ажаллана. Ажалдаа һайн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Улаханов Москвада болоһон колхознигуудай бүхэсоюзна гурбадахи съездын делегат болоһон байгаа. Эдэ нүхэд үнеэдэйнгээ һү ехэтэй, тобир тарган байхынь тула һайн бэлшээритэй газарта адуулдаг заншалтай.

Манай Энхэ-Талын фермэдэ хамтын һайн байра бии юм. Мүнөө байраяа баһал дулаалжа, сэбэрлэжэ байнхайбди. Муу бэшээр түхеэрэгдэһэн улаан булан бии. Тэндэ радио, магнитофон табигданхай.

Ингээд байхадаа түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ аргатай гээшэбди. Үбһэн, силос, сенаж нёдондонойхиһоо бага бэшээр бэлэдхэгдээ. Үнеэдтэ үгэхэ орооһо тарианшье байха. Фермын һаалишад урдапайнгаа дүнгүүдээр урмашажа, бүри һайнаар хүдэлхэ зорилготой. Энэмнай Зэдын аймагай хүдөөгэй ажалшадай һаяшаг гаргаһан уүсхэлдэ манай харюу болохо юм.

Б. ГАРМАТАРОВ,
«Дружба» колхозой» Энхэ-Талын фермые даагша.
Хяагтын аймаг.

«ДРУЖБА-2» НЕФТИИН СОРГО

ЕВРОПО руу нефть дамжуулха «Дружба» гэжэ нефтепроводой магистральна линиин эхилдэг Поволжидо, Куйбышев хото шадар нефть бүлэн дамжуулдаг «Самара» гэдэг бүлэг түхеэрэлгэнүүдэй түрүү зэргын насосно станци ашаглалгада оробо.

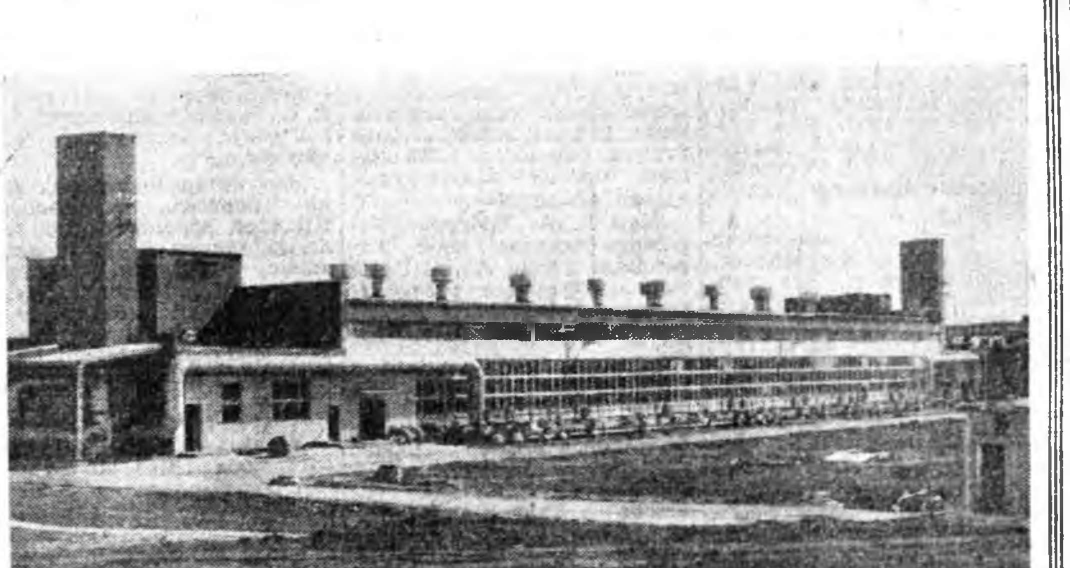
Энэ шэнэ түхеэрэлгэ социалис аха дүү оронуудта нефть ехээр дамжуулха хэрэгтэ туһалха байна. Тэрэ «Лопатино» гэдэг түрүүшын насосно станциһаа 1,5 дахинаар үлүү ехэ хүсэтэй байха.

Дэлхэй дээрэ томо ехэ «Самара» гэдэг бүлэг түхеэрэлгэнүүдэй түрүү зэргын насосно станциин ашаглагдажа эхилхэдэ, нефтепровод нютагай нефтьһээ гадна, тэрэшэлэн Мангышлагай болон Тюмениин нефть холын зайда дамжуулха аргатай болено.

Нефть дамжуулха «Самара» гэдэг бүлэг түхеэрэлгэнүүд 280 гектар талмай эзэлнэ. Товарна ехэ парк, нефть холихо бааза, магистральна насосно станцинууд, биологическа аргаар уһа сэбэрлэхэ станци, бусадшье зарим түхеэрэлгэнүүд эндэ бии. «Самара» гэдэг нефть бүлэн дамжуулха бүлэг түхеэрэлгэнүүд совет нефть хэрэглэдэг аха дүү оронуудай хабаадалгатайгаар баригдана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Куйбышев хото шадар баригдаһан нефть бүлэн дамжуулдаг «Самара» гэдэг бүлэг түхеэрэлгэнүүдэй шэнэ насосно станциин корпусуудай нэгэн. «Самара» гэдэг нефть бүлэн дамжуулдаг бүлэг барилгануудай шэнэ насосно станциин машинна зал.

(АПН).

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

КОММУНИСТНУУДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

БЛАГОВЕЩЕНСК. (ТАСС-ай корр.). КПСС-эй Амарай обкомой пленум боложо, Байгал-Амарай түмэр замай барилга саашадань үргэдхэхын тула областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Хойто транссибай барилга — арадай ажахын гол шухала зорилго болоно гэжэ Амарай коммунистнууд, бүхы ажалшад тоолоно гээд элидхэлшэ—обкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Авраменко, үгэ хэлэһэн бусад хүнүүд тэмдэглээ.

Энэ түмэр замай хахад—1500 шахуу километрынь Амарай областиин хойто районууд дээгүүр баригдаха байна. Заһабарилга-һэргээлгын хоёр ехэ поезд, барилга-хабсаралгын хоёр поезд, хэдэн колонно ба хүүргэ баридаг отряд хүн зоной һуурижаагүй хүбшэ тайгата нютагуудта эмхидхэгдэһэн байна. Бэдэрэлгэ хэдэг 48 парти областиин территори дээрэ хүдэлнэ. БАМ—Тындэ гэжэ 180 километр ута түмэр зам баригдажа байнхай. 1975 ондо тэрэ Транссибириин түмэр замые Байгал-Амарай түмэр замай түбэй участогтай холбохо юм. Энэнь Тындинский тосхонһоо гурбан тээшэнь — —Забайкалида Чар тээшэ, Урда Яхадта Беркакита хүдар, Хабаровска хизаарта Ургала тээшэ хүдэлмэри хэхэ арга олгоно.

ДУРАСХААЛАЙНЬ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

КИЕВ. (ТАСС-ай корр.). Граждан дайнай баатарнуудай хүшөө нээлгэдэ зорюулагдаһан олон зоной хабаадалгатай митинг Украинын ниислэлэй Новодарницка парк соо болобо.

Улаан лентын таһа хайшалагдахадань, УССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. И. Знобын, архитектор Е. А. Пильнигэй урлажа бүтээһэн скульптурна бүлэг барилга харагдаадхиба. Гранит плита дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «Богоолшолуулан ажаһуунхаар, эрхэ сүлөөтэйгөөр үхэбэл дээрэ!»

Домог суута бронепоездын хуягта иигэжэ бэшэгдэнхэй байгаа...

1919 он. Дарница станци. Петлюровецүүд, деникинтэн эртэ урдын Киев худар хархис шунахайгаар добтолжо байба. Хара далайн флодой матросуудһаа, Киевэй хүдэлмэришэдһөө бүридүүлэгдэһэн экипажтай «Тарашанец» гэжэ бронепоезд энэ хотые сахин хамгаалагшадта ехэ туһа хүргэһэн юм. Хэдэн үдэрэй үнгэрхэдэ, һомо хэрэгсэлнүүдынь дууһаба. Тиихэдэ 68 сэрэгшэдэй оройдоол 7-ниинь амиды мэндэ үлэһэн байгаа. Галзууран дошхорһон бандидууд энэ бронепоездые хүреэлжэ оробо. Тиихэдэнь табан улаан гвардеец, матрос, нэгэ басаган бронепоезд cooһoo гараад, «Интернационал» дуулаа һэн. Пролетаринарай гимнын һүр жабхалантайгаар ханхинаһанай һүүлээр шанга тэһэрэлгэ болобо: дайсанай гарта орохогүйн тула экипаж өөһэдыгөө, мүн дүтэлэн ерэжэ ябаһан сагаантаниие тэһэлжэрхёо.

Тарашанецуудай баатаршалга гаргаһан газарта хүшөө бодхоогдожо, долоон баатарай дурасхаал хэтэдээ мүнхэрбэ.

ХОЁРДОХИ МИЛЛИОН ТОННО...

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Узбекистанай ажаһынууд хоёрдохи миллион тонно хлопок хуряажа эхилбэ. Үдэр бүхэндэ республика дотор 100 мянган тонно хлопок хуряагдана. «Сэнхир онгосонуудые» бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэ арга колхоз, совхозуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Узбекистанай хлопок ургуулдаг ажахынуудта тракторай 30 мянган прицеп хэрэглэгдэнэ. Ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха, зөөхэ гээшэ жолоошодой гол зорилго болоно.

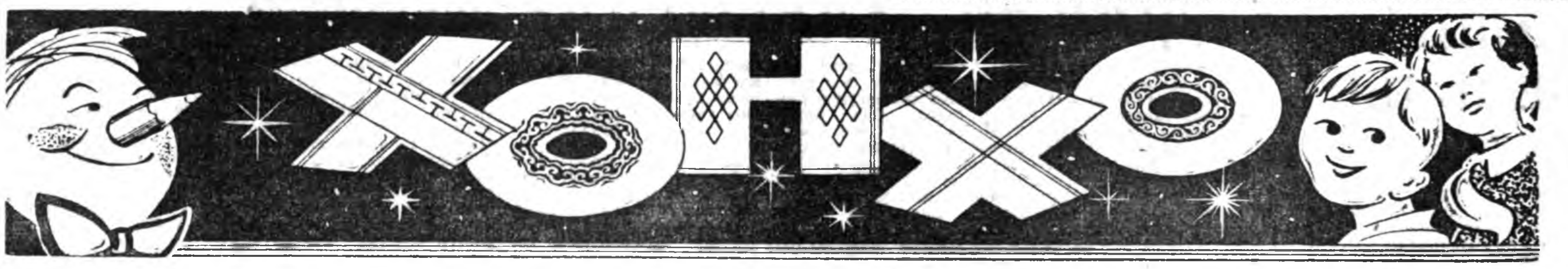
5 миллион тонно хлопок хуряаха гэһэн уялгаяа республикын ажалшад Агуухэ Октябриин һайндэр болотор дүүргэхээр хараална.

ГОРОД БАРИХА МЭРГЭЖЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИ

РИГЭ. (ТАСС-ай корр.). Хото городуудые бариха ту-

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- Хүүгэдэй зохёол тухай.
- Эдиршүүлэй туршалганууд.
- Уран зурагай дэбтэр.

№ 41

«ТОРХОНЬ ТОС ГЭЭД...»

Байгша оной июнь һара соо болоһон эдир бэшэгшэдэй республиканска слёт яһала ехэ үрэ дүнтэй байгаа гэжэ тэмдэглэхээр. Юуб гэхэдэ, слёдто хабаадаһаншье, мүн хабаадаагүй аад, бэшэһэн юумэнүүдээ эльгээһэншье авторнуудай зохёолнуудаар 3-дахи «Хонхо» гараба.

Эдир бэшэгшэдэй эрэлһэн, бэшэһэн юумэн яһала ехэ суглараа һэн. Тэдэнэй юумые уншажа, бараггуудыень шэлэжэ байхадаа, «торхонь тос гээд, тоһониинь ялас гэбэ» гэһэн таабари һанаандаа оруулхаар болоо һэн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй бэшэһэн юумэнүүд шадабариингаа талаар муу эдеэшэһэн, хүсэд зохёол болошоһон бэшэшье haa, досоогуурнь ялас гэһэн мүрнүүд, зохид образ элбэг байна.

Мүнөө би эдир авторнуудай толилогдоогүй юумэнүүд тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Редакцида эльгээһэн юумэнүүдэймнай хуби заяан яажа байгаа юм гэжэ тэдэнэр хүлеэнэ.

Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулиин һурагшадай бэшэгүүд олон байна. Тэдэнэр бэшэһэн юумэнүүдээ слёдто эльгээһэн байгаа.

Нэн түрүүн газаа талын шэмэглэл тухай хэлэе. Олон һургуулиин үхибүүд бэшэһэн юумэнүүдээ тусхай хабшааһан соо хээд, газааһаань гоёогоод гү, али гоёор шэмэглэһэн гадартай болгоод эльгээһэн байна. Заримынайнь фото-буулгабаринуудые «Хонхынгоо» урдахи номернуудта барлаһан байхабди. Тиигэжэ өөрынгөө хэһэн юумые хүндэлхэ, тэрээндээ хамнажатай байха һэн.

Харин Аргатын һургуулиин һурагшадай юумэнүүд сэхэ гү, али тэбхэлжэн шугамтай тетрадиин хуудаһа таһалаад лэ бэшэжэрхиһэн. Ингэжэ ганса халимдар саарһан дээрэ бэшэһэн юумыень танижа ядахаш, урин-тарин гээд үгышье болоожо, магад ха юм. Ядахын сагта бултанайнгаа бэшэһэн юумые нийтэ хабшааһан соошье хээд эльгээхээ яаһан юм ааб гэжэ гэмшэхээр.

Саашань. Зохёолнуудай удха тушаа хэлэбэл, нимэ байна. Бултанайхинь хабар тухай бэшэһэн. Тухайлхада, багшын үгэһэн темээр хэшээл дээрэ бэшэгдэһэн гээшэ аабза. Шүлэгүүдшье, найруулгануудшье бии. 10-дахи класс дүүргэһэн **Цыденов Бато-Мүнхэ** гэжэ хүбүүнэй «Хабарай тэмдэг» гэжэ шүлэг хаража үзэе.

Хадаһаа шарьяһан горхонууд
Хабарай шэнжэ харуулна.
Холын шубуудай абяан
Хүнэй сэдьхэл хүдэлгэнэ.

Саашань мүн лэ нимэ янзаар бэшэһэн үшөө хоёр бадаг уншанабди. Тиихэдэ арбан класс энэ жэлдэ дүүргэжэ гараһан **Надмитов Бато-Жаргал, Цыренов Содбо. Сангаев Даша-Нима** гэгшэдэй шүлэгүүд баһал нимэрхүүнүүд. Нюдэндэ тобойсо зураглагдаһан хабарай образ үгы, борохон лэ мүрнүүд. Харин 10-дахи класс дүүргэһэн **Доржиев Николай** «һү[illegible]лшын хабар» гэжэ шү[illegible] соогоо һургуулида һуража байһан һүүлшынгээ хабарые домоглохо гэжэ оролдоод, иигэжэ бэшэнэ:

Дууран марааһаар ерээ
Дуулим һэрюухэн
хабарай үдэрнүүд...

Эдэ мүрнүүдынь гансата Д. Улзытуевай мэдээжэ дууе һануулаадхина.

Найруулгануудынь нэгэ бага дээрэ гээшэ гү? Теэд булта адлинууд. Нютагай шэнжэ шарайшье гэжэ байхагүй.

Яруунын аймагай Инсэнгын дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша **Ринчинжамсуева Эрдэни-Дари** «Багшадаа» гэжэ шүлэгөө сагһаа урда наһа бараһан хүндэтэ багша Дон Будаевич Эрдынеевэй дурасхаалда зорюулжа, сэдьхэлэйнгээ дулаахан үгэнүүдые хэлэхэ гэжэ оролдоо. Мүн лэ тэрэ һургуулиин һурагша **Шагдарова Дашимагай** «Коммунизмын далай», «Тоонто» гэжэ шүлэгүүдые хаража үзөөб. Зүгөөр тэдэнь тоб гэмэ һайн шүлэг болоогүй. Бэшүүрэй аймагай Харланай найман жэлэй һургуулиин 8-дахи классай һурагша **Цоктоева Ирын** «Жаргалта нютаг» гээшэнь баһал һайн шүлэг болоожо шадаагүй. «Оролдыт даа, үхибүүд», — гэжэ хэлэхэһээ ондоо юун байхаб даа. Оролдоходоол, һайса хүдэлхэдөөл, хүнэй бэлиг һалбардаг юм шуу. «Хүдэлмэри, үшөө дахин хүдэлмэри!» — гэжэ суута совет склуьптор Сергей Тимофеевич Коненков хэлээ һэмнай. «Ажалгүйгөөр алганашье барихагүйш» гэжэ арад зоной сэсэн үгэшье бии. Тиимэһээ ходол бэшэжэ, гуурһаяа мүлижэ, ном уншажа, эрдэм бэлигээ хурсадхажал байгыт, түрэл арадайнгаа аман зохёол шэнжэлыт, ажаглыт гэжэ эдиршүүлдэ үшөө дахин захяя.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ЗУРАГУУД

Уулын оройгоор
Удаахан бултайдаг
Улаан нараяа
Угтадаг хүүхэн
Улаалзай сэсэгтэл
Уяхан бэетэйл.

Захаамииай аймагай Санагын дунда һургуули дүүргэһэн В. БАДМАЕВАГАЙ зураг.

О

Улаан-Үдын 37-дохи һургуулиин долоодохи классай һурагша ЦЫБИКДОРЖИЕВ Зыдра ниислэл хотынгоо эдир уран зураашадай һургуулида гурбадахи жэлээ һуража ябана. Зыдра бүхы сүлөөтэй сагаа зураг зуража үнгэргэдэг. Мүнөө «Талын хүлэг» гэһэн зурагыень уншагшадай анхаралда дурадханабди.

МИНИИ ЭХЭ ОРОН

НАЙРУУЛГА

Манай Эхэ орон уужам, һайхан юм. Олон зуун городтай, эгсэ үндэр олон хада ууланuудтай, дүүрэн уһатай мүрэнүүдтэй.

Эхэ оромни минии түрэһэн Ивалга нютагһаа эхилнэ. Ивалга нютагни зүг бүхэнһөө ойтой хаданuудаар хүреэлэгдэһэн тала юм. Нютагтамни тунгалаг һайхан аршаан бии. Халюутаһаа эхитэй Ивалга гол урдадаг.

Зундаа баяма халуун болоходонь, Ивалгадаа шунгадагбди, эрьеэрнь сэнгэн наададагбди. Хабар болоходо, урда хадын бооридо тракторнуудай таршаганаан таһардаггүй. Намар бүхэндэ үндэр ургаса хуряан абанабди. Үдэр бүри самолёдой хүнхинөөн таһархагүй.

Нютагтамни жэл бүри барилганууд бодоно. Ерэхэ жэлнүүдтэ олон дабхар гэрнүүдые, шэнэ һургуули, стадион бариха. Ивалгын үйлсөөр олон трамвайнууд ябаха. Хонишод һайн түл абахые оролдонод. Һаалишад ехэ һү һаахые оролдонод.

Эжымни 3-дахи отделениин түрүү һаалишадай нэгэн. Би эжыдээ үнеэ һаахадань туһалалсанаб.

Минии Эхэ ороной ажалшад сэнгүү хүхюун ажабайдалтай.

Люда ЦЫБИКОВА,
Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуулиин 6-дахи классай һурагша.

Алтан намарай хэшэгые
Альган дээрээ тодожо,
Дүмүүхэнээр үзэжэ
һуугша
Дүүхэйнэр яагаа
томоотойб?

Өөрын гараар ургуулһан
Өөрсэ һайхан жэмэс
Аманда ороходоо хайлаад,
Аятай гээшэнь аргагүй.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВАЙ фотоэтюд.

МИНИИ ҺУРГУУЛИДА ҺУРАҺАН ҺҮҮЛШЫН ХАБАР

Дурсалга

Арбан жэл! Яагаа түргэн минии һургуулида һуһан жэлнүүд үнгэрбэ гээшэ. Энэ үнгэрһэн арбан жэл урда тээ минии дураа эжы аба хоёрни долоо наһа гүйсэхэдэмни, сентябриин нэгэнэй аажам һэрюун үдэр намайгаа нэгэдэхи класста үдэшөө һэн.

Тэрэ мартагдашагүй үдэрһөө хойшо һуралсалай минии түрүүшын жэлнүүд эхилэн. Харин тэрэ һуралсалай жэлһээ эхилжэ, би мүн намтай хамта һурагшад нүхэднишье хэды олон юумэ мэдэхэ, хэды ехэнүүд болоо гээшэбибди.

Һуралсалаа урихан хабарай гоё үдэрнүүдые яагаа һонирхолтойгоор үнгэргэдэг һэмбди. Гансал хүхюу бидэнэй толгой дээрэһээ шарахан, урихан наран хабарайнгаа дулаахан элшээр шараха, заримдаа бороошье ороходо бэлээдэшье үзэхэ...

Нэгэндэ эхин классуудта биднэй өөрынгөө багша — Сэсэгма Цыреновнатай «Хабарые угтанабди» гэһэн экскурсида нэгэтэ гараа һэмди. Тэрэ үдэр минии һургуулида һураһан түрүүшын хабар һэн. Харин энэ жэл минии һургуулида һураһан һүүлшын хабарайм һүүлшын хабар болобо. Юундэшьеб энэ жэлэй хабар ямар нэгэ шүүдэр сэдьхэлдоогоор ерэһэндэл һанагдаа һэн.

Юундэб гэхэдэ, энэ жэлдэ би һургуулида һураһан һүүлшынгээ хабарые угтааб.

Юундэб гэхэдэ, хамта һураһан бидэнэр һуралсалайнгаа жэлнүүдэй урихан хабарые түрэл нютагтаа — сэлгеэхэн Аргатадаа угтаа хаюмбибди. Хуби заяамнай маниие хаанашье абаашажа болохо, теэд энээхэн үнгэрһэн хабараа ходол һанажа ябахабди.

Мария ШОБОТКИНА,
Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулине дүүргэгшэ.

МЭХЭШЭ НҮХЭР

Урдын урда сагта
Уужам нэгэ нютагта
Эрбэгэр торгон дэгэлтэй
Эрэ тахяа байгша һэн ха.
Тэрэ Эрэ тахяагай
Тэжэгэр сагаан нүхэрынь
Һайхан нэгэ оронһоо
Һамга асарха гэжэ
шиндэбэ ха.
Нэгэтэ Эрэ тахяагай
Нойрсохо гэжэ
хэбтэтэрнь,
Нүхэрынь уйлаганан
ороод,
Нюдөө яаран аршаад:
— Хайрата нүхэрни,
намайгаа
Хайрлажа нэгэ хэшээгыш.
Хажуудахи орон нютагһаа
Хани нүхэрөө асархамнил.
Харин үмдэхэ гэхэдэм,
Хахархай байна хубсаһам.
Һуулгажа асарха гэхэдээ,
Һула бэетэйб,—гэбэ ха.
Эрэ тахяа хайрлажа,
Эрбэгэр торгон дэгэлээ,
Нарбагар һахалтай
тэхээ
Нүхэртөө үгэхэ болобо ха.
Багжагар тарган
нүхэрынь
Баярлахын ехээр
баярлажа,
Үгэһэн юумыень
суглуулаад,
Үтэр гаража ябатараа,
Үүдээр бултайн
шагаагаад:
— Үүрэй сайхын үедэ
Үүдэн дээрээ гараарай.
Айлай сошожо һэритэр,
Айхабтар шангаар
һүхирөөрэй.
Хашхархыешни би
дуулаад,
Харайжа ерэхэб,
Хайрлажа үгэһэн
зөөриешни
Харюулжа бусаахаб, —
гээд,
Үүдыень хаб-яб
хаажархиба.
Үглөөгүүр тахяагай
һэрихэдэ,
Үүр сайжа байба ха.
Үргэһэтэй зандаа бодоод,
Үүдэн дээрээ гараба ха.
Урагша хойшоо
эрьелдэн,
Үлыжэ байжа тахяа
Хашхаржа оробо гээшэ.
Харайжа ерэхэ нүхэрынь
Огтошье харагдабагүй.
Харюулжа бусааха
зөөринень
Оройдоошье асарбагүй.
Мүнөө болоторoo тахяа
Үглөөгүүр бүхэндэ
һэреэд,
*** * ***
Үүрэй сайхын үедэ
Үдэ болотор хуутайлдаг
юм.

Баярмаа БАЗАРЖАПОВА,
Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

ЭЖЫМНИ ДУУН

Үлгын хажууда эжымни
Үдэр һүнигүй һуугша һэн.
Уянгата дуугаа аргаахан
Уяран дуулан байгша һэн.
Эжымни дуун удхатай
һэн:
Эрэлхэг гүндүү баатар
Илдам басаган хоёрой
Инаг дуран тухай һэн.
Эжымни дуун хонгёо
һэн.
Эдир залуу коммунистын
Урагшаа эрэлхэгээр
дабхин
Унаһан тухай һэн,
Эжымни дуун олон һэн,
Эндэ бултыень
тоолошогүй.
Баяр уйдхар хоёр
Барандаа холёотой
байгша һэн.

Светлана ЦЫБИКДОРЖИЕВА,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша.

ХАЛЗАГШАН

Үнгэрөөшэ үбэл би нэгэ хурьга тэжээгээ һэм. Тэрэ хурьгамни эхэгүй һэн. Тэрэнэй эхэнь хоёр хурьга гаргажа ядахадаа үхэшөө һэн. Нэгэ хурьганиинь гараад, нүгөөдэнь гаража ядахадань, үхэшөө юм. Энэ гарагша хурьганайнь духа сагаан аад, нюрганиинь хара, хүлнүүдынь сагаан байба. Би энэ хурьгаяа Халзагшан гэжэ нэрлээ һэм. Халзагшанаа үдэртөө гурба дахин гурбан зуун граммаар һү уулгадаг байгааб. Тиигээд тэрэ Халзагшамни өөдөө ургаагүй юм, харин гэдэһэниинь тэсхэгэр болoжол байдаг һэн.

Эжы хурьга хараад хэлээ һэн:

— Энэшни тажааршоо...

Хурьгамни удаан зааХан ябатараа, зун болоходо, нэгэ бага томо болоо һэн. Талада бэлшээжэ ябахадаа, хүниие дахаад ябашадаг байгаа.

Нэгэтэ дулаан үдэр би хони адуулбаб. Би үглөөгүүр дулаан байхадань, хонидоо уһанай хажууда абаашаад, өөрөө ном уншажа байбаб.

Халзагшамни намһаа холо ошонгүй, намайе тойроод лэ бэлшээжэ ябаба. Гэртээ харихадамни, Халзагшамни намайе үгылөөд, маара маараһаар, һүрэгһөө таһаршоо һэн...

Мүнөө тэрэмни томо болоожо, хүнүүдые дахахаашье, һүрэгһөө таһархаашье болёо.

Би бишыхан амитадые ехээр хөөрхэшөөдэг, һайхашаадагби. Заахан тугалнуудые, хурьгадые, нохойн гүлгэ хооллуулха дуратайб.

Нима-Ханда БАИРОВА.
Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуулиин 8-дахи «А» классай һурагша.

МИНИИ ЭЖЫ

Минии эжы мянга юһэн зуун табин долоон онһоо фермэ дээрэ һаалишанаар хүдэлжэ эхилээ. Эгээн түрүүн эхилхэдээ, һаалишадые амаруулдаг һаалишанаар ороо һэн. Амаралтада гаража байһан һаалишанай үнеэдые даажа абаа бэлэй. Амаралтада гарахадаа, тэрэ хүгшэн һаалишан минии эжыдэ хэлээ һэн:

— Түрүүшээр һаахадашни хүндэхэн байха, харин сухарингүй ябаарай...

Тэрэ гэһээр олон жэл үнгэрөө. Минии эжы хүндэ ушарнуудай болоходо, тэрэ хүгшэн һаалишанай үгэнүүдые һанаад ябадаг байгаа. Тиигэһээр байтар эжы 1962 ондо һайн хүдэлһэнэй түлөө ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаа һэн.

Эжымни тэрэ үедэ залуушье ябаа. Тэрэ шанда хүртэһэндөө ехэ баярлажа, хүдэлмэридөө улам һайнаар хүдэлдэг болобо. Һүүлээрнь «Шэн зоригто ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаляар шагнагдаа һэн. Хүндэ үдэрнүүдэй дайралдахада, эжымни нэгэтэшье сухарингүй, улам зоригтойгоор хүдэлжэ ябадаг һэн. Эжымни жэл бүри түсэбөө дүүргээд ябадаг.

Мүнөө минии эжы гушан долоотой. Һайнаар үнеэдые һааһанайнь түлөө эжыемни манай совхоз жэл бүри үнэтэй бэлэгээр шагнадаг. 1973 ондо минии эжы орденоор шагнагдаа һэн. Би эжынгээ хэһэн хүдэлмэрине хододоо һанажа, омогорхожо ябагшаб.

Сэсэгма ОЧИРОВА,
Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуулиин 8-дахи «А» классай һурагша.

„ДРУЖБА"

(ЗУРАГЛАЛ)

Фермэ дээрэ манай эжын һаадаг үнеэд соо «Дружба» гэжэ нэрэтэй үнеэн бии юм. Энэ ехэ гайхалтай үнеэ һая асараа юм. Томо багжагар бэетэй, хүлнүүдынь ута, мантагар гэгшын тархитай, тэрэнь хойшоо ёдойлдоһон эбэрнүүдтэй. Үхэртэй мүргэлдэхэ аргагүй дуратай, наншалдааша үнеэн. Харахадаш үнеэдээр ходол мүргэлдэжэ ябаха. Фермэ дээрэхи залуу үнеэдые, тиихэдэ нэгэ хэды хүгшэн үнеэдые ехээр айлгадаг. Тэрэ үнеэмнай үдэртөө 12—13 литр һү үгэдэг. Тугаллахадаа, өөртөө тон адли тугал гаргаа һэн. Хүнүүдһээ айдаггүй үнеэн юм. Бидэ хаа-яа гааруулаад, намнуулдагбди. Эрхэлүүлхэдэмнай, үхибүүн шэнгеэр эрхэлдэг. Би эжынгээ ажалда туһалалсаха гэжэ ошоходоо, энэ үнеэе һайхашаадагби.

Бабасан ДАШИННМАЕВ.
Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуулиин 7-дохи «А» класс дүүргэһэн һурагша.

ҺЭШХЭЛШНИ ХААНАБ?

ҮГҮҮЛЭЛ

[illegible] һургуулиин газаа [illegible] ехэ хүхюутэй [illegible]. Һургуулиин [illegible] оройһоо дуһаа ду[illegible].

[illegible] ерээ ха юм! [illegible] байхын арга[illegible].

[illegible] хани басагад[illegible] хэшээлһээ тараад [illegible] ябаһан Оюуна ба[illegible] гэнтэ зогсоо татан [illegible]. Хани басагад[illegible] гайхашаба.

— Басагад, битнай [illegible] шааригтай [illegible] гуурһые мартажар[illegible] — гээд, Оюуна [illegible] гүйшэбэ. Басага[illegible] иимэ харюу дуу[illegible], һанаагаа амаршаба. Тиигэнгүй яахаб? Тэдэ ямар муу юумэн болошобоб гэжэ һанаагаа зобошоһон байгаа.

Оюуна бэдэржэ-бэдэржэ, гуурһаяа олоогүй.

Класс соогуураа дүүрэн бэдэрээ, хаанашье үгы. Тэрэ уруу дуруу, ехэл гэмтэй хүн шэнги, өөрыгөө зэмэлһээр, гэртээ ерэхэдээ, тэрээн тухайдаа хэндэшье дуудабагүй. Басаганда гуурһан тухайнь гэртэхиюулынь булта мэдэхэл шэнги һанаагаа зобоно. Арай шамай гэжэ һүниие үнгэргэбэ.

Үглөөдэрынь Оюуна һургуулидаа ерээд, иигэжэ бодоно: «Магад» хэн нэгэн гуурһыемни олоод, шкаф соо хээ аалам? Али зарим нэгэн хорхойтожо, өөртөө абажа болохо...

Шкаф нээхэдэнь, гуурһаниинь байжа байба. Тэрэ аргагүй ехээр баярлаад, гуурһаяа абажа, олон басагадайнгаа суглараад байһан бүлэгтэ ошобо. Тон дүтэхэнэ Ханда гэжэ эгээл һайн хани басаганиинь байһан аад, дуугарна:

— Аа, энэ гуурһан гү? Би олоод, шкаф соо хэжэрхёо һэм, — гэнэ.

— Һайн бэлэйш, — гэнэ Оюуна. Ханда Оюунаһаа асууба:

— Түрэһэн үдэртэмни абынгаа бэлэглэһэн улаахан гадартай, угаа гоёхон блокнодые гээжэрхёоб. Ши хараагүй гүш?

Харин тэрэниие Оюуна олоод, гоёхон зохидхон байхадань, өөртөө абаһан юм. Оюуна өөрынгөө зэмые мэдэрбэ. Зохидхон һайхан шарайнь уб улаан болоожо, хараагүйб гэхын аргагүй, үгэгүйгөөр мэдэгдэжэ байгаа ха юм. Сэдьхэлынь аргагүй уйдажа, уйлаха дураниинь хүрэнэ.

Мүнөө болоһон хойно үгэхэньшье, үгыньшье эшхэбтэр байба.

Зааниһаа хойшо Оюуна зуун түхэригтэй ябанхаар, зуун нүхэдтэй ябаһан дээрэ гэжэ ойлгоо һэн.

Дарима ЛЕНХОЕВА.
Бэшүүрэй аймагай Харланай 8 жэлэй һургуулиин 5-дахи классай һурагша.

ОНТОХОН

ТАХЯА НАШАН ХОЁР

Эртэ урда сагта эрэ тахяа алтан һайхан һүүлтэй байһан юм. Хабарай нэгэ дулаан үдэр эрэ тахяа хани нүхэдөө дахуулжа, тала дайдаар хүхихэеэ гараха гэжэ шиидэбэ. Тахяа ниидэжэ, дээгүүр элижэ шадахагүй байгаа. Теэд тэрэ далияа һайнаар заһаад, туршаха гэжэ шиидэбэ ха. Хэды оролдобошье, ниидэжэ шадабагүй.

Нэгэтэ тахяа ехэ һайнаар ниидэдэг, аймшагтай хатуу далитай шубууд бии гэжэ дуулаба. Тэрэ шубууниинь нашан абгай байгаа ха. Тэрэнэй дүй дүршэлтэй танилсахаяа тахяа нашанайда айлшалан ошобо даа. Тахяа дохилзон байжа, нашанда хөөрэбэ.

— Нашан абгай, танда ехэ хэрэгээр ерэбэлби.

— Зай, ямар хэрэг бэ, тахяанудай ахалагша? Хөөрэлши түргэн.

— Таниие ехэ һайнаар ниидэдэг, шубуудаа ниидэлгэдэ һургадаг гэжэ дуулааб. Теэд бидэ юундэ холо ниидэжэ шаданагүйбибди?

— Танай өөрынтнай хэрэг, та өөрөө тахяануудаа ниидхүүлжэ һургыт.

— Би өөрөөшье...,—гээд, тахяа бүтүү болоожо, эшэһэн нюдөөр нашан тээшэ хараадхиба.

— Өөрөө ниидэжэ шадахагүй аад, яагаад бэшэнээ һургахабши, нүхэр?

— Нашан абгай, намайе ниидүүлжэ һургыт, агаарта хөөрэжэ гараха дуратайб. Танда хэрэгтэй юумыетнай үгэхэлби,—гэбэ тахяа.

Нашан бодожо үзөөд, тахяаһаа алтарма һайхан һүүлыень эрибэ. Һүүлээ хайрлаһан тахяа нашаниие мэхэлхэ гэжэ бодобо. Тахяагай мэхэдэ нашан оробогүй. Тэрээнһээ хойшо тахяа нашан хоёр эбээ таһараа һэн гэхэ.

Зорикто ХОЖЕЕВ.
Хурамхаанай аймагай Барханай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша.

МАНАЙ АЙЛШАН —КОЛА БЕЛЬДЫ

Яхадай АССР-эй габьяата артист, Польшын Арадай Республикын Сопот хотодо болоһон уласхоорондын фестивалиин лауреат Кола Бельды гэгшэ манай Улаан-Үдэ хотодо хэдэн үдэрэй туршада айлшалжа, дуу хүгжэмдэ дуратайшуулые яһала баясуулба. Тэрэнэй репертуарта хорин дуун ороно. Тэдэнэй олонхинь Кола Бельдыдэ гэжэ зорюута бэшэгдэһэн дуунууд байха юм. Жэшээлхэдэ, «Ород бэшэ яһатан Россида хэдыб», «Хойто полюсой хабар», «Наһанай саһан», «Үбэлнай мангар шэнги» гэхэ мэтэ дуунуудыень үргэн олон шагнагшад һайн мэдэхэ ёһотой.

Һаяхан нанаец дуушан Кола Бельды «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй редакцида айлшалжа, журналистнуудтай уулзаба. Бэлигтэй дуушан СССР, Европо, Азиин, Америкын оронууд соогуур айлшалһанаа, ород, француз, итальян дуунуудые гүйсэдхэһэн тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

— Танай Буряад ороной хүн зон ехэ дуунда дуратай юм байна. Би тэрээндэнь ехэ баяртайб. Дуунда дуратай хүнүүдэй урда дуу гүйсэдхэхэдэ, хэзээдэшье аятай байдагынь булганда мэдээжэ,—гэжэ Кола Бельды хөөрэнэ.

Һүүлээрнь Кола Бельды хэдэн дуунуудые гүйсэдхэжэ, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба.

Манай корр.

Футбол

ГЭРЭЛ ҺУУРИДАА ҮЛЭБЭ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин юһэдэхи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Сентябриин 23-да үнгэргэгдэһэн нааданда зонымнай арбан зургаан командануудай футболистнууд хабаадаһан байна.

Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон хоёр командын футболистнууд шүүһэн, нэгэ команда тэнсэһэн байна. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада дундуурхи һуури эзэлжэ ябаһан Нижний Тагилай «Уралец» команда Прокопьевскын «Шахтёр» командада айлшалһан юм. Тиихэдээ эдэнэр талмайн эзэдые 0:3 тоотойгоор шүүгэдээ, хоёр һуури урагшаа дабшаха аргатай болобо. Мүн Хабаровскын СКА командын футболистнууд Эрхүүгэй «Авиаторта» айлшалхадаа, талмайн эзэдые 0:1 тоотойгоор шүүбэшье, мүрысөөнэй таблицада тэрэл һууридаа үлэхэ болобо. Манай «Сэлэнгэ» командатай наадаһан Петропавловск - Камчатскин хотын «Вулкан» командын футболистнууд уулзалгаяа шадамар бэрхээр үнгэргэжэ, 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ гараа һэн. Тиин «Сэлэнгын» футболистнууд нэгэ очко өөртөө бэшүүлхэдээ, мүрысөөнэй таблицада тэрэл һууридаа үлэхэ баатай болобо.

Бусад команданууд хэр зэргээр наадаба хаб гэхэдэ, иимэ: хэдэн уулзалгада мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлээд ябаһан Благовещенскын «Амур» командада Владивостогой «Луч» команда айлшалһан байба. Талмайн эзэд эдэнэрээ 3:1 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, хоёрдохи һуурияа бүхөөр эзэлһэн зандаа үлэбэ. Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Красноярскын «Автомобилист» команда мүрысөөнэй таблицада «шэргүүсэлдэжэ» ябаһан Челябинскын «Локомотив» командатай наадаһан байна. Талмайн эзэд эдэнэрээ 2:0 тоотойгоор шүүжэ, урагшаа дабшаба. Мүн Барнаулай «Динамо» Тюмениин «Нефтяник» командые 2:0 тоотойгоор шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулжа, хойноһоонь тэгүүлжэ ябаһан командануудта хүсэгдэхэеэ болибо ха юм.

Хабарһаа хойшо һайнаар наадажа эхилһэн Новосибирскын «Чкаловец» һүүлэй хэдэн наадануудта шүүгдэһээр хойшоо гараһан байгаа. Энэ үдэр Омскын «Иртыш» командада айлшалхадаа 3:2 тоотойгоор баһал шүүгдэжэ, гэдэргээ сухарибал даа. Манай хүршэнэр — Шэтын «Локомотив» айлшаар ерэһэн Южно-Сахалинай «Сахалин» командые 1:0 тоотойгоор шүүбэшье, урагшаа дабшажа шадабагүй.

Үглөөдэр манай зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэхэнь. Манайда Хабаровскын СКА команда ерэхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	28	16	10	2	51:14	42
«Амур» Благовещенск	28	14	8	6	36:23	36
«Вулкан» П-Камчат.	27	14	6	7	33:17	34
«Автомобилист» Красн.	28	15	3	10	39:30	33
«Луч» Владивосток	27	13	6	8	49:31	32
СКА Хабаровск	27	12	8	7	43:35	32
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	28	11	9	8	32:28	31
«Уралец» Н-Тагил	29	12	6	11	45:33	30
«Нефтяник» Тюмень	29	11	8	10	35:37	30
«Чкаловец» Н-Сиб.	29	11	7	11	33:33	29
«Иртыш» Омск	29	10	8	11	33:42	28
«Торпедо» Томск	27	10	5	12	24:40	25
«Зауралец» Курган	28	9	6	13	31:35	24
«Локомотив» Шэтэ	28	7	10	11	18:25	24
«Сахалин» Ю-Сахалинск	27	7	7	13	21:31	21
«Авиатор» Эрхүү	28	7	6	15	29:47	20
«Шахтёр» Прокоп.	28	5	8	15	18:39	18
«Локомотив» Челябинск	29	5	5	19	22:51	15

«СПОРТЛОТО», «СПОРТЛОТО — 2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото — 2-ой» сентябриин 20-до Москвада үнгэргэгдэһэн 26-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэ хүн зургаан номер таажа, 5000 түхэриг шүүбэ. Табан номер тааһан хүнүүд — 2991 түхэриг, дүрбэн номер таагшад — 58 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха.

«Спортлото — 2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 2101 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 46 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха.

26-дахи тиражай шүүбэриие нөөсэлгын кассанууд октябриин 1-һээ 30 болотор түлэхэ юм.

Ээлжээтэ тираж сентябриин 30-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

ХҮДӨӨГЭЙ ХАРГЫГААР

Зураглал

— Театр ерээ, театр ерээ! — гэһэн һонин хүдөөгэй тосхонуудаар сахилгаан мэтэ түргэнөөр тарадаг байна. Удангүй хашаа хорёонуудта гоёор шэмэглэгдэнхэй соносхолнууд няагдадаг. Тиихэдэнь холын хонишод, малшад, таряашад, үбһэшэд ямар нэгэн һайндэртэ бэлдэһэндэл, гоё һайханаар хубсаланхай, соёлойнгоо ордон тээшэ томоотойгоор алхалалдадаг гээшэ.

Ахалагша администратор Т. С. Булхановагай эрхилдэг театрай бүлэгэй Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой 2-дохи отделени ерэхэдэ, зон клуб соо зогсохо забһаргүй дүүрэшоод байба. Энэ хадаа Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй драмын театрай бүлэг артистнууд драматург И. Абдуллинай «Озорная молодость» гэжэ зүжэг харуулхаяа ерэбэ гээшэ.

Энэ зүжэгые харагшад гол рольнуудтань наадаһан артистнууд Д. С. Чимитова, В. И. Кондратьев, Ц. Б. Цырендоржиев, М. Ш. Елбонов, М. Ц. Зориктуева болон бусадые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Хүдөөгэй малшадай сэдьхэл зүрхэ нигэжэ ханаажа шадаха гээшэ хүндэтэйшье, хүшэршье юм байна даа гэжэ зүжэг харалсажа һуухадаа һанаа һэм. Буряад нютагуудта таарама удха түгэлдэр, уран һайхан зүжэг бэлигтэй гоёор табибал, улад зоной баяр баясхаланда, хүндэ хайрадань хүртэхэ жэшээтэй ха юм даа. Теэд Буряад драмын артистнуудые республикымнай болон хүршэ областьнуудаймнай алишье углууда хүндэтэ айлшан мэтээр угтадаг, харуулһан наадыень халуунаар хүлеэн абадаг гээшэ даа.

Теэд артистнарнай гансал альга ташалган доро ябадаггүй байна. Хүдөөгэй харгы ута, тооһотойшье, хүхэ номин тэнгэри аадар бороотойшье, саһа бордоһотойшье байдаг. Теэд газар тэнгэриин ниилэжэшье байгаа һаа, артистнууд хүрэхэ газартаа хүрэжэ, хүлеэһэн малшадтаа баяр зугаа бэлэг болгон асархые яарадаг ха юм.

«50 лет Октября» совхоздо зүжэгөө табижа дүүргээд, һүниин 12 часта Хэжэнгэ тосхон хонолгодоо ерэжэ ябатарынь машинань шабарта һуужа, артистнар үглөөнэй табан час болотор автобус соогоо һууха баатай болоо һэн. Гастрольдо ябаһан артистнуудтай дайралдадаг иимэшүү ушарнуудые тоолохо болоо һаа, олон ааб даа. Зүгөөр холын малшадта сэдьхэлэй зугаа, баяр жаргал асарһаниинь тоолошогүй олон бэзэ. Артистнуудшье харагшадтаяа уулзажа, бэлиг шадабарияа арадтаа бэлэглэхэдээ сэдьхэлээ ханаадаг, дууша зүрхэеэ баяраар халладаг, улам һайнаар наадахын тула урма зориг ородог гээшэ. Хоёр талаһаа иимэ эрмэлзэлгын үгы һаа, артист харагша хоёр бэе бэетээ уулзахаяа яараха юм аал?

Д. ДЫЛГЫРОВ.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ХАЛУУН ХАҺАДАА БЭЛДЭНЭ

Загаһашадай зургаан бригада Яруунын нуурнуудһаа загаһа барихаар бэлдэжэ байнхай. Мүнөө загаһа бариха үдэр бүхэнэй түсэб табигдажа, бригада бүхэнэй отогоо түхеэрхэ газар тодорхойлогдон хубаарилагдажа, хүдэлмэришэд олоороо ажалда абтажа байнхай.

Губшуур нэхэн оёдог цехэй хүдэлмэрилэгшэд, түмэршэ дархашуул, барилгашад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд намарүбэлэй сагуудта загаһа бариха халуун хаһада бэлэдхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ хубитаяа оруулна. Жэшээлхэдэ, губшуур нэхэн оёдог цехэй дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд Надежда Белоусова, Прасковья Иванова, Александра Иванова гэгшэд шухала хэрэгтэй губшуурнуудые болзорһоонь урид эрхим шанартайгаар заһабарилаа. Түмэршэ дархан Петр Байбородин загаһа бариха жэжэ зэр зэмсэг заһабарилжа дүүргэхэнь дүтэлөө. Барилгашад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Гарам, Исэнгэ, Тулдун гэжэ пунктнуудта загаһашадай байха хамтын байрануудые заһабарилһан, сагаадаһан. шэрдэһэн байха юм. Т. Григорьева, Г. Леонова, Т. Димова гэгшэд һайн ажалаараа шалгарна.

Тэрээнһээ гадна 540 кубометр түлеэн бүхы пунктнуудта зөөгдэжэ, ябталагдаа. Хүйтэржэ эхилэмсээр моридой эдихэ 1000 центнер үбһэн зөөгдэхэ байна.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Попереченскэ лесничествын багахан коллективэй хүдэлмэрилэгшэд конторо соогоо сугларбад. Нарһатын ой модоной ажахын директор нүхэр Шайдоров юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ аймагай лесничествэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй найма һарын дүн тухай соносхоходоо, баярта мэдээсэл дуулгаба.

— Танай лесничествын коллектив эрхим һайн амжалта туйлажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээ, — гэжэ тэрэ нэрьемэ альга ташалган доро мэдүүлбэ.

Хориин леспромхозой отолхо модоной участогуудые таһалһан самсаал гаргаха, сагдуулнуудые отолхо, харууһалха хахад жэлэй даабари 5—10 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Мүнөө ой модоной хүдэлмэрилэгшэд үрэһэ суглуулна. «Дружба», «Коммунизм», «Победа» колхозуудта ургасаяа хуряахадань туһална.

Үнгэрэгшэ жэлэй социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнь түлөө түрүү леснигүүд П. А. Белоусов, Е. А. Климов, Г. Н. Найдаков гэгшэдтэ «Мүрысөөндэ илагша» гэһэн значогууд суглаан дээрэ барюулагдаба.

В. БАЙБОРОДИН.

ХОЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Гвиней-Бисаугай Республикын байгуулагдаһаар нэгэдэхи жэлэй ойтой дашарамдуулан, нүхэд Л. И. Брежневэй, Н. В. Подгорнын, А. Н. Косыгинай Гвинейн ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) Генеральна секретарь Аристидис Перейрэдэ, Гвиней-Бисаугай Республикын Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ Луис Кабралда, Гвиней-Бисаугай Республикын Гүрэнэй комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшэ Франсиско Мендестэ телеграмма эльгээһэн байна гээд түрүү үзэлтэй хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. ПАИГК-гай хүтэлбэри доро гвиней арад национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ туйлай ехэ амжалта, илалта туйлаа гээд телеграмма дотор үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

Экономическа, худалдаа наймаанай, научно-техническэ харилсаанай талаар совет-индиин правительстванууд хоорондын комиссиин хоёрдохи сесси һаяхан Москвада болоһон байгаа. Тус сессиин дүнгүүдые Индиин хэблэл үргэнөөр тунхаглана. Энэ сесси Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаае улам һайжаруулха байна гээд «Таймс оф Индиа» газетэ бэшэнэ.

Кипрэй асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулһан ушар ехэ удха шанартай байна гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ мэдээсэнэ. Кипрэй асуудалаар совет дурадхалые бодото дээрэнь бэелүүлгэ дэлхэйн энэ районой байдалые заһаруулан һайжаруулха арга олгохо байна.

Финляндиин премьер-министр Калеви Сорсын хани ёһоной албанай хэрэгээр Венгриин Арадай Республикада ерэһэн тухайда Венгриин хэблэл гол анхараа хандуулна. Энэнь Финляндиин, Венгриин Арадай Республикын хоорондохи харилсаа холбооё саашадань һайжаруулха байна гээд «Непсабадшаг» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

ООН: Юрэнхы хөөрэлдөөн эхилбэ

ТАСС

Ниитэ политическэ асуудалнуудаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сесси дээрэ юрэнхы хөөрэлдөөн эхилбэ. Эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар ООН-ой гэшүүн 138 гүрэнэй түлөөлэгшэд һанамжануудаа хэлсэжэ захалба. Бразилиин, США-гай, Франциин, Перугай түлөөлэгшэд пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Дэлхэйн бүхы районуудта уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо бэхижүүлхэ шухала гэжэ ООН-ой трибунада гаража үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглэнэ.

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер үгэ хэлэхэдээ, Генеральна Ассамблейн урдахи сессиһээ хойшо үнгэрһэн жэлэй турша соо уласхоорондын байдалда бүтэмжэтэй һайн хубилалтанууд болоо гэжэ тэмдэглэбэ. Баруун ба зүүн оронуудай хоорондохи харилсаан һайжаржа захалһан байна. Стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай асуудалаар Холбоото Штадууд, Советскэ Союз Женевэдэ хөөрэлдөөнүүдые хэнэ.

Капиталис оронуудай экономико хүшэр бэрхэтэй байдалда орожо байна гэжэ министр түгэсхэлдөө хэлэбэ:

Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнен заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Һүүлэй үедэ бүхы дэлхэй дээрэ шахардуу шанга байдал һуларжа байна гээд тэрэ тэмдэглээ.

Энэ сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан совет дурадхалые А. Карьялайнен дэмжэһэн байна.

Баруун Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г-Д. Геншер сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын тула ФРГ гадаадын политикаяа бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглээ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, ФРГ-гэй ГДР-тэй холбоо барисаагаа хүгжөөхэ тухай договор уласхоорондын оршон байдалые һайжаруулгада ехэ нүлөө үзүүлхэ байна.

Буу зэбсэг хуряаха талаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай совет дурадхалые дэмжэнэбди гэжэ Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Маврос хэлэбэ.

Португалиин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Соареш заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн шухала удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ туһа хүргэхые Португали оролдохо юм гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Ниитэ политическэ асуудалаар юрэнхы хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн гол комитедүүд хүдэлмэреэ эхилбэ.

Будапешт

НАЙДАМТАЙ ЭРХЭ НҮХЭСЭЛ

ТАСС

Венгриин «Непсабадшаг» газетэ Венгриин түрүүшын һуурин — Баттонья тосхониие сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулжа, «Сүлөөрэлгын толон» гэһэн түрүү бэшэг тунхаглаба. Совет Армиин шэн габьяата баатар тэмсэлэй ашаар венгер арад хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ аргатай болоһон байна гээд энэ түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Агуу ехэ уг зорилгоёо бэелүүлхын—арадай засаг тогтоохын, социалис общество байгуулхын тула эдэбхитэйгээр ажаллаха хэрэгтэй гэжэ Венгриин коммунистнууд арад зондо этигэл найдабари түрүүлһэн байгаа. Мүнөө Венгриин бүхы арад зон социалис байдал эдэбхитэйгээр бэелүүлжэ байна.

Үнгэрһэн 30 жэлэй турша соо ВСРП-гэй хүтэлбэри доро Венгриин арад зон асари ехэ зам гаталжа, хүдэлмэришэн анги болон таряашад засагаа бэхижүүлээ.

АФИНА

ГРЕЦИ: Хархис хуули болюулагдаба

ТАСС

Грециин Коммунис парти ороной нюуса бэшээр хүдэлдэг политическэ парти болобо.

Коммунис партиин ажал ябуулгые, мүн коммунис суртал бодол дэлгэрүүлхэ хэрэгые хориһон 1947 оной хархис хуулиие Грециин правительство балюулба. «Правительственна газетэдэ» тунхаглагдаһан декредэй үндэһөөр Грециин Компартиин ажал ябуулга нюуса бэшэ болобо. Тэрэ политическэ эмхи гэжэ мэдэрэгдээ.

Тиигэжэ Грециин Компартиин 30 жэлэй турша соо нюусаар хүдэлһэн ушар болюулагдаба. КПГ-гэй ЦК-гай мэдүүлгэ эндэ тунхаглагдаһан байна. Шэнэ байдалда ажалшадай аша туһын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ гэһэн зорилго Грециин коммунистнуудай урда табигдана.

1967 оной апрель һарада болоһон сэрэгэй урбалтын һүүлээр хоригдоһон ороной бүхы политическэ партинуудай ажал ябуулгые правительство һэргээгээ, суглаа үнгэргэлгые хорихо ябадал болюулаа.

Онсо байдал тухай хуули һаяар болюулагдажа, һунгалта үнгэргэхэ болзор соносхогдохо байна гэжэ Грециин премьер-министр Караманлис мэдүүлбэ.

ГАВАНА

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ТАСС

Уругвайн Компарти эмхидхэгдэн байгуулагдаһанһаа хойшо тэмсэлэй хүшэр бэрхэтэй зам гаталһан байна. Тэрэнэй ажал ябуулгые хэды хорёошье һаань, КПУ-гай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Родней Арисмендиие, мүн партиин хэдэн зуугаад гэшүүдые барижа хаагаашье һаань, Уругвайн коммунистнууд эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэгшэ ажалшадай түрүү зэргэдэ дабшаһаар гэжэ «Гранма» газетэ Уругвайн Компартиин 54 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статья соогоо бэшэнэ.

Марксизм - ленинизмын суртал бодолдо үнэн байдаг Уругвайн коммунистнууд оронойнгоо түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүдтэй хамта ябажа зонхилхы засаг захиргаанда эсэргүүсэн тэмсэнэ гэжэ тэмдэглээд, тэдэнэй илаха байһанда этигэнэбди, хүнэй эрхэ хүндэлхэ, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Уругвайн түрмэнүүдтэ хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэ эрилтэ Кубын бүхы арад зоной үмэнэһөө табинабди гэжэ «Гранма» мэдээсэнэ.

КОЛОМБО

Сэрэгэй баазанууд юундэ байгуулагданаб

ТАСС

Индиин океан дээрэ сэрэгэй бааза байгуулха гэһэн хархис политикаяа США, Великобритани бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр гээд Шри Ланкагай «Нэйшн» газетэ бэшэнэ. Нэгэ баазаяа усадхахадаа, ондоо бааза барина. Тиигэжэ Диего-Гарсия гэжэ арал дээрэ шэнэ бааза байгуулжа байна. Индиин океан дээрэ совет далайн сэрэгэй бааза бии юм гэһэн худал хуурмаг үгэнүүдые баруунай гүрэнүүд тараана.

АЖАБАЙДАЛАЙНГАА эрхэ байдал һайжаруулхын, ажал хэхэ эрхэеэ хамгаалхын түлөө дура зоргоороо ажалһаа гаргаха ябадалда эсэргүүсэһэн Франциин ажалшадай тэмсэл замханагүй.

«Ви Увриер» журналһаа абтаһан энэ зураг дээрэ ИНОЗАФ-ай оёдолшод Оксер городто демонстрацида гараад ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Барилгын партийна организаци» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй ябаса тухай» — суглуулбари. КПСС-эй обкомдо.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Дүй дүршэл—мүрысөөндэ хабаадагша бүхы хүнүүдтэ» —С. Жаргаловай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Пекиндэ юун тухай мартааб»—М. Яковлевай статья. «В бой идут одни «старики» — рецензи.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Онинoборскын партизанnуудай хүндэлэлдэ»—корреспонденци «Хүгжэм тухай хөөрэлдөөн». «Энэ жэжэ юумэн гээшэ гү?»—шалгалтын бригадын материал.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — Түүдэг (үнгэтэ). 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Песня-74» (үнгэтэ). 15.55 — «Совесть» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 17.20 — 17.30— Забһарлалга. 17.30 — «Партийна һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан». КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагай һартийнe секторые даагша Г. А. Дмитриев дамжуулгада хабаадаха.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Телевизионно һонин. 18.20 — «Байгалай шэмэг» — телевизионно журнал.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Спортын һонин. 21.00 — Хойто-Осетиин АССР-эй 50 жэлэй ой угтуулан. Хойто-Осетиин телевизионно программа. 21.30— «Домби и сын» — телевизионно зүжэг (2-дохи хуби) түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 23.05 — Эстрадна концерт. 23.35 — Уран зохёолшо Ю. Грибов үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Комсомольская песня» — Московско областной фестивалиин лауреадуудай конкурс.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

18.00 — Опереттэдэ дуратайшуулда зорюулагдана».

ҮНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ГИЗЭДЭ МАЛТАЛГАНУУД ХЭГДЭНЭ

КАИРАЙ университедэй археологиин факультедэй экспедици Гиззэдэ гурбадахи, ... пирамидын оршондо малталганууды хэжэ байна. Тиихэдээ Египедые бүхы дэлхэй дээрэ алдаршуулһан 5 мянган жэлэй урда тээхи эдэ асари ехэ барилга бодхооһон хүдэлмэришэдэй багахан хотые элирүүлээ. Мастерскойнуудай үлэгдэлнүүд, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, уһа хадагалдаг амһартануудые, эдеэ шанадаг тогоонууд, түхеэрэн пешэнгүүд эндэ олдоһон байгаа.

Пирамиданнуудые бодхоогшод известнягаар гэрэ барижа, досоо талаһаань шабараар жэлидэг байгаа гэхэ. Археологуудай нээһэн эдэ юумэнүүд пирамиданууды бодхооһон хүнүүдэй ажабайдал тухай шухала тобшолол гаргахада туһалха.

ДҮРБЭН БӨӨРЭТЭЙ ХҮН

ХУДЭР БЭЕТЭЙ, ... хүхюун 45-тай хүн Болгариин Пловдив хотын түмэр замай узелда хүдэлдэг юм. ... бэеынгээ элүүр энхэ ... гомдол муулар барижа, врачта хандадаггүйшье һаа, медицинскэ тусхай адаглалга ... байна. Хэдэн жэлэй урда ... Георгий Васильев гэнтын ... усалда дайрагдажа, больнида ороо һэн. Энэ хүнэй бэе ... шалгажа үзэхэдөө, дүрбэн бөөрэтэй байһыень врачууд элирүүлһэн байгаа. Бөөрэ ... хэниинь гэмгүй һайн ... Эдэнь тэрэнэй бэе махабад ... огто хоро хүргэнэгүй. Ямар ушарһаа энэ хүн дүрбэн бөөрэтэй түрөө гээшэб ... мэргэжэлтэд тодорхой хэлэжэ үгөөгүй байһаар.

ОЛТИРОГУУДЫЕ ХУДАЛДАНА

ОЛТИРОГУУДЫЕ худалдаха талаар мэргэжэлһэн фирмэ Баруун Германиин Гамбург хотодо бии юм. Уһанай дунда байһан хуурай газарые — олтирогые худалдаха гээшэ ... фирмын гол зорилго болоно. Эдэниие баяшуул худалдажа абадаг. Дурадхагдаһан ... олтирогой эгээл үнэтэйнь — Бак Айленд гэжэ арал Канадын Сент Джон гэжэ мүрэнэй һалаа һабануудай ... рондо байдаг юм. Энэ арал «оройдоол» 75 мянган марка сэнтэй. Франциин Бретани ... эрье шадархи Фор Блок ... олтирог хэмжээгээрээ ... һаа багашье һаа, аяар ... мянган маркаар сэгнэгдэнэ. Эртэ урдын хэрэм эндэхи ... хэлэн зүйл болоно. Шведын Бьюнгален гэжэ арал мүн ... эды сэнтэй. Үзэсхэлэн һайхан дуб тужа, агнууриин ... эндэхи хоёр дүрбэлжэн ... метр талмай дээрэ бии ... Ажал хэрэгнай амжалтатай һайн ябана гэжэ фирмын ... омогорхон хэлэдэг. ... турша соо эдэнэр табяад ... худалдаһан байна.

ФИЛАТЕЛИСТНҮҮДЭЙ ДУНДА ХҮЛГӨӨТЭН

ПАМИРҺАА зүүн-урда ... Каракорум гэжэ һүмбэр уула ... эгээл үндэр оройдо Итали ... альпинистнүүдэй гарһан ... хүндэлэлдэ марка хэблэн гаргаха тухай Италиин правительство 1955 оной февраль һарада соносхоо һэн. ... шалтагааниень ойлгуулангүй почтын албан зургаан ... жэлэй ноябрь һарада ... маркануудые хэблэн гаргаад арсаһан байгаа.

Тиин мүнөө хорёод жэл үнгэрһэн хойно һүмбэр уулын оройдо итальянецуудай тугые байһые зураглан харуулһан марка Италиин маркануудай «Сассоне» гэжэ каталог ... бии болобо. Энэмнай ... маркань болоно!

Энэ мэдээсэл филателистнүүдые хүл хөөрсэг болгоо. Мүнөө хүрэтэр гаргагдаагүй итальян маркануудай ... луулбаринууд дүүрэн бэшэ ... лоно бшуу. Али худал хуурмаг марка дэлгүүр дээрэ гаргагдаһан байгаа гээшэ гү?

Хүлгөө шууяанай ... дань, энэ маркын хайшан ... бии болоһон тухай түүхэ ... мүрдэн шэнжэлхэ даалгабари Италиин почтын ба телевиденин ... но хэлхэе холбооной министерство ... үгэһэн байна.

МАЛТАЛГАНУУДАЙ ҮЕЭР... ШЭЛЭЙ ЗАВОД

ХЭДЭН зуун жэлэй ... тээ энэ багта хүдэлдэг ... һан шэл хайлуулдаг түрүүшын пешэнгэй үлэгдэлнүүдые ... дэрэн олохын тула Хойто ... хиин Либерец хотын музейн археологиин экспедици ... талгануудые хэжэ байна. Тиихэдэ эрдэмтэд гансал ... шэн олоо бэшэ, харин ... пешэнтэй, шэл хайлуулха ... хэрэглэгтэй бүхэли шэлэй завод, мүн эртэ урдын ... зүйлнүүдэй түгдэрхэйнүүдые олоо.

Эртэ урда сагай шэлэй ... нүүдые үйлэдбэрилгын ... нүүдые элирүүлхэдэ, энэ ... дошо туһалха байха.

(АПН—ТАСС).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, ... редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00571. Заказ № ...